

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 128, ЧИСЛО 40, П'ЯТНИЦЯ, 1 ЖОВТНЯ 2021 РОКУ

1893

Vol. 128, No. 40, FRIDAY, OCTOBER 1, 2021

\$2.00

Візита Вселенського Патріярха Варфоломія Ухвалено закон про олігархів

Патріярх Варфоломій вшановує пам'ять воїнів, які віддали життя в неоголошеній війні Росії проти України. (Фото: Георгій Лук'янчук)

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Цьогорічна візита Вселенського Патріярха Варфоломія була символічно приурочена до 30-ї річниці відновлення Незалежності України. Майже три роки тому Митрополит Православної Церкви України Блаженніший Епіфаній отримав з його рук Томос про автокефалію, яким було відновлено справедливість та підтверджено духовну незалежність Української Церкви.

В Михайлівському Золотоверхому соборі відбулася урочиста зустріч Патріярха та подячна молитва з нагоди його приїзду, а на території

Собору Святої Софії Київської під відкритим небом відбулася Божественна літургія, яку очолювали Вселенський Патріярх Варфоломій та Митрополит Епіфаній. Патріярх разом з іншими поважними гостями вшанував пам'ять жертв Голодомору та воїнів, які віддали життя в неоголошеній війні Росії проти України.

Зустрічі Патріярха Варфоломія з очільниками української держави мають прискорити перейменування гібридної УПЦ МП в Російську православну церкву в Україні, а другим етапом має стати заборона цієї ворожої „п'ятої колони“ як терористичної організації.

КИЇВ. – Верховна Рада 23 вересня ухвалила закон „Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)“.

Закон передбачає внесення змін до низки законів з метою створення Реєстру осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів), визначає порядок включення осіб до Реєстру та наслідки такого включення, запроваджує декларування публічними службовцями контактів з особами, включеними до зазначеного Реєстру.

Так, згідно з ухваленим законом, олігархом вважається фізична особа, яка одночасно відповідає щонайменше трьом з таких ознак: бере участь у політичному житті; має значний

вплив на засоби масової інформації; є кінцевим бенефіціярним власником суб'єкта господарювання, який після дня введення в дію цього закону є суб'єктом природних монополій або займає монополію (домінуюче) становище на ринку відповідно до Закону „Про захист економічної конкуренції“ та протягом одного року поспіль підтримує або посилює таке становище; підтверджена вартість активів особи та суб'єктів господарювання, бенефіціярм яких вона є, перевищує 1 млн прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року.

Рішення про визнання особи олігархом приймає Рада національної безпеки і оборони (РНБО) на підставі подання Кабінету міністрів, члена

(Закінчення на стор. 11)

Великий форум про Голодомор

Промовляє третій Президент України Віктор Ющенко. (Фото: Георгій Лук'янчук)

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – 7 вересня за підтримки Верховної Ради України, Міністерства закордонних справ, Міністерства культури та інформаційної політики, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України відбулися панельні дискусії: „Голодомор-геноцид та масові штучні голоди 1921-1923 рр., 1946-1947 рр. як найбільші злочини комуністичного тоталітарного режиму: наукові дослідження“ та „Голодомор-геноцид та масові штучні голоди 1921-1923 рр., 1946-1947 рр. як найбільші злочини комуністичного тоталітарного режи-

му: суспільні конотації“.

У вступній частині форуму „Україна і світ: формування національної пам'яті та важливість поширення правди про Голодомор“ виступили голова Верховної Ради Дмитро Разумков, третій президент Віктор Ющенко, предстоятель Православної церкви України Епіфаній, глава УГКЦ Святослав.

У резолюції форуму учасники зазначили: „Комплексна експертиза щодо втрат української нації в ході Голодомору-геноциду 1932-1933 років встановила 10,5 млн загиблих,

(Закінчення на стор. 3)

Військові навчання „Rapid Trident-2021“

Вікторія Романчук

ЛьВІВ. – 20 вересня на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного під загальним керівництвом командувача Сухопутних військ України генерал-полковника Олександра Сирського розпочалися багатонаціональні українсько-американські командно-штабні навчання „Rapid Trident-2021“ із залученням військ, що триватимуть до 1 жовтня. Це вже 25-ті за ліком навчання, які проводяться на Яворівському полігоні, що на Львівщині. Майже 6,000 військових з 15 країн світу поділяться з українцями досвідом, здо-

бутим у „гарячих точках світу“. Своєю чергою представникам Збройних сил України (ЗСУ) є що розповісти і продемонструвати майстерність й вишкіл, здобуті під час бойових дій на сході України впродовж 2014-2021 років.

У церемонії урочистого відкриття навчань взяли участь представники Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, оперативного командування „Схід“, військовослужбовці з США, Канади, Великобританії, Німеччини, Італії, Польщі, Болгарії, Грузії, Йорданії, Литви, Молдови, Пакистану, Румунії, Туреччини та країн-партнерів.

„Сьогодні ми спільно відкриває-

(Закінчення на стор. 12)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Олександр Усик – чемпіон світу

ЛОНДОН. – 25 вересня боксер Олександр Усик переміг британця Ентоні Джошуа і відібрав у нього чемпіонські пояси за версією чотирьох боксерських організацій – WBA, IBF, WBO та IBO. О. Усику бракує лише одного пояса, щоб стати абсолютним чемпіоном світу (найкращим на планеті за версією WBC є британець Тайсон Ф'юрі). Е. Джошуа чотири роки тому переміг технічним нокаутом Володимира Кличка, що був зі старшим братом Віталієм одним із найтитулованіших чемпіонів у професійному боксі. Перемога далася О. Усику непросто – підсумок 12-раундового поєдинку вирішили судді на користь українця. Тепер на О. Усика чекає бій-реванш: Е. Джошуа матиме шанс повернути титули. 34-річний О. Усик переміг у всіх своїх 18 поєдинках на професійному рингу (у важкій, а тепер і у найпрестижнішій суперважкій категоріях), і у 13 з них він вигравав достроково. (Радіо Свобода)

■ Фальшували свідоцтва про вакцинацію

КИЇВ. – 27 вересня Служба безпеки України заблокувала схему підробки та збуту міжнародних свідоцтв про вакцинацію від COVID-19. Організував оборудку жителів Івано-Франківської області разом зі спільницею з сусіднього регіону. Ціна однієї фальшивки становила 1,6 тис. грн., а щотижневий прибуток – понад 30 тис. грн. Для більшої достовірності на підробках зазначалося, що вони нібито видані приватними і державними медичними закладами Київської, Волинської, Вінницької та Чернівецької областей. У Черкаській області лікарка сімейної медицини теж організувала схему виготовлення підроблених сертифікатів. Боротьбу з фіктивними сертифікатами обговорили на нараді у Президента України 27 вересня. Кабінет міністрів України має запропонувати комплекс заходів для боротьби з підробкою ПЛР-тестів та сертифікатів про вакцинацію проти COVID-19, а також для контролю за виконанням усіх необхідних заходів українцями та іноземними громадянами, які в'їжджають в Україну з-за кордону. (Укрінформ, Пресслужба Президента України)

■ Змінили правління Нафтогазу

КИЇВ. – Кабінет міністрів на позачерговому засіданні 27 вересня змінив склад правління компанії „Нафтогаз України“. Перед новопризначеними керівниками поставлене завдання забезпечити стабільну роботу компанії та нарощувати видобуток вітчизняного газу. За рішенням уряду припинено повноваження членів правління акціонерного товариства Сергія Переломи і Ярослава Теклюка. Виконання обов'язків членів правління покладено на директора з управління персоналом та соціальної політики Нафтогазу Олену Бойченко, радника голови правління компанії Владислава Воловика, радника голови правління з питань видобутку газу Маврікія Калугіна, начальника казначейського департаменту Нафтогазу Романа Чумака. (Укрінформ)

■ Євангеліє видають за російське

МОСКВА. – На виставці „Франція і Росія: 10 століть разом“, присвяченій російсько-французьким культурним відносинам, експонується Реймське Євангеліє, яке історики пов'язують з дочкою київського князя Ярослава Мудрого Анною, майбутньою королевою Франції. В експозиції цей рукопис представлений як російська писемна пам'ятка. Виставка відкрилася 17 вересня у музеях московського Кремля і триватиме до січня наступного року. В експозиції також представлено Реймське Євангеліє, яке ніби привезла з собою з Росії у Францію Анна Ярославна. Радіо Свобода звернулося до Міністерства культури та інформаційної політики, а також до Міністерства закордонних справ України з проханням надати інформацію, чи була реакція на це української сторони. (Радіо Свобода)

Виступ Президента України на загальних дебатах 76-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН

Шановний пане Голово, шановні глави держав, урядів, пані та панове!

Пора прокинутись!

Це – заклик Генерального секретаря ООН, шановного пана Гутерріша, до світових лідерів, до нас із вами напередодні Асамблеї. Для мене цей заклик особливий.

Для мене кожна ніч перед Генасамблеєю ООН – це безсонна ніч.

У 2019 році – це хвилювання перед першим виступом. 2020-ий загалом був роком без сну для світу через COVID-19. А про минулу ніч я розповім детальніше. Третя година ночі. Десятки дзвінків. На першого помічника Президента України здійснено замах. 12 пострілів. Три влучили у водія. Ось вам ціна змін у державі, ось вам ціна реформ. На щастя, Сергій живий. На щастя, життю водія на зараз нічого не загрожує. Але цей мій виступ буде нетиповим для ООН. Хоча вірю – точно корисним для кожного з вас.

Пора прокинутись!

Без лестощів і лукавства можу сказати: Україна зробила це давно, відтоді – не засинала. Не засинала, коли пережила Голодомор, Бабин Яр. Не засинала, коли весь світ пережив дві війни, Голокост, втратив 100 мільйонів людей. Це була ціна за усвідомлення людством саме того, що всі народи, всі країни рівні, а всі конфлікти треба вирішувати діалогами й тільки діалогами, а не танками. З вірою в це у 1945 році Україна стала однією з держав – засновниць ООН. Сьогодні вони були б шоко-

Виступ Президента України Володимира Зеленського в ООН. (Фото: Пресслужба Президента України)

вані, побачивши в темі Генасамблеї слова „забезпечити права всіх народів“. Я впевнений, вони б сказали: „А що ж ви робили всі ці 76 років?“

Відповідь дав COVID-19. Ми грали у рівність, ми грали у єдність, де одна справа – ділити спільні цілі, інша – спільно ділити вакцини. Вакцини, що

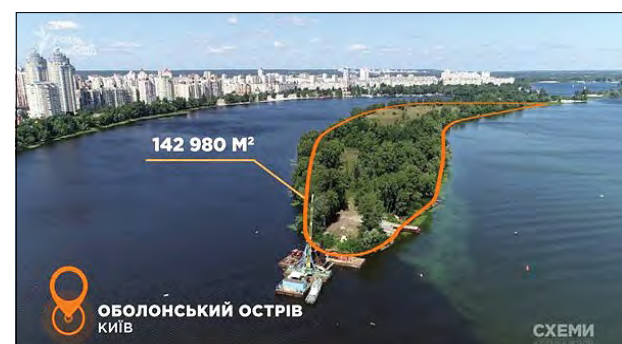
(Продовження на стор. 10)

Подаровані береги Дніпра

КИЇВ. – 23 вересня журналісти „Схем“ опублікували розслідування, в якому встановили, що майнові права на сотні тисяч квадратних метрів прибережної зони Дніпра перейшли у приватні руки. Новим власником став київський юрист-підприємець Костянтин Бойко. Низку об'єктів прибережної зони Києва та області Бойко отримав завдяки зверненню до Національної поліції, яку повідомив, що нібито знайшов „загублені майнові права“ на гідротехнічні споруди.

Національна поліція попросила К. Бойка взяти 16 таких об'єктів на зберігання. К. Бойко через реєстраторів оформив частину з них у приватну власність і продав фірмі „Українське бюро річкових портів“, де він сам є співвласником.

Розслідування „Схем“ виявило зв'язки К. Бойка з оточенням колишнього голови київської поліції Андрія Крищенка, який очолював Головне управління Національної поліції у Києві у період привласнення майнових прав на гідротехнічні споруди. 23 вересня Київська рада призначила А. Крищенка заступником голови міської адміністрації з питань самоврядних повноважень.

10 причалів та Оболонський острів відійшли в одні руки через лист Андрія Крищенка. (Фото: „Схеми“)

Адміністрація річкових портів звернулася до прокуратури Києва та Київської області з проханням відкрити кримінальне провадження та притягнути винних до відповідальності за фактами з розслідування програми „Схеми“, а також до керівництва Національної поліції з проханням провести службове розслідування, пов'язане з діями працівників поліції Києва.

Радіо Свобода

Коронавірус: зі США надійшли нові ліки

Зараження коронавірусом станом на 29 вересня: у світі захворіли 233,632,159 осіб, померли 4,780,873 особи, одужали 210,450,505 осіб; у США захворіли 44,054,825 осіб, померли 711,222 особи, одужали 33,520,958 осіб; в Україні захворіли 2,411,622 особи, померли 56,080 осіб, одужали 2,251,352 особи.

* * *

Кабінет міністрів перерозподілить 1,2 млн дол. на придбання вакцини проти грипу для груп ризику. Про це 29 вересня сказав Прем'єр-міністр Денис Шмигаль. „Одночасна циркуляція вірусів грипу та коронавірусу в осінньо-зимовому періоді може спричинити більш тяжкий перебіг коронавірусної хвороби. Найбільш вразлива група – це професійні групи, які найбільше контактують з людьми, тобто працівники поліції, прикордонники, медичні працівники, освітяни. Ці категорії громадян повинні мати додатковий захист, тому урядом пропонується перерозподі-

лити зекономлені кошти 1,2 млн дол. для придбання вакцини проти грипу для забезпечення відповідних професійних колективів“, – сказав Д. Шмигаль. Закупівля вакцини проти грипу для професійних груп ризику буде здійснюватися за рахунок економії бюджетних коштів 2020 року в сумі 1,235 млн дол.

* * *

До кінця тижня іноваційні препарати для лікування коронавірусу „Бамланівімаб“ (Bamlanivimab) та „Етесевімаб“ (Etesevimab) надійдуть до кожної області, повідомив 29 вересня перший заступник Міністра охорони здоров'я Олександр Комаріда. Ліки, вироблені у США, в Україну передали за сприяння Посольства України в США як гуманітарний вантаж. Ліки з моноклональними антитілами можна призначати пацієнтам з коронавірусом, що не потребують кисню, але нале-

(Закінчення на стор. 13)

Дослідження Голодомору – це не змагання, хто нарахує більше втрат

З вересня у тижневику „Свобода“ було надруковано статтю М. Герасименка та В. Скавроніка „Історичні та правові аспекти визнання Голодомору геноцидом українців“. Стаття присвячена не стільки історичним та правовим проблемам Голодомору та визнання його геноцидом, скільки проблемі визначення демографічних втрат. У статті згадуються працівники Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи та американський демограф О. Воловина, а також результати їхньої роботи з оцінки демографічних втрат унаслідок Голодомору. Ми не можемо погодитись з багатьма тезами статті М. Герасименка та В. Скавроніка. До цього листа додається відповідь з нашою позицією щодо основних питань, які наводяться у цій статті, а також у попередній статті цих же авторів, яку було надруковано у газеті „Україна молода“. На нашу думку, читачам необхідно ознайомитись з думкою іншої сторони, а саме професійних демографів щодо наукових підходів визначення втрат, а також намагання не тільки політизувати це питання, а вже й криміналізувати його. Просимо надрукувати нашу відповідь.

З повагою, від імені колективу авторів

Олександр Гладун, заступник директора з наукової роботи

Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. Птухи Національної академії наук України

У випуску „Свободи“ від 3 вересня було опубліковано статтю „Історичні та правові аспекти визнання Голодомору геноцидом українців“, написану українськими заслуженими юристами М. Герасименком та В. Скавроніком. Стаття у „Свободі“ є передруком їхньої статті, опублікованої 2 червня в українській газеті „Україна молода“, однак з важливою відмінністю. Оригінальна стаття містила чотири розділи, проте в „Свободі“ автори чомусь вирішили оприлюднити лише два із них. У статті в „Свободі“ немає згадки про те, що це уривки із раніше опублікованої статті із майже ідентичною назвою. В оригінальній статті було представлено новий підхід до питання оцінки втрат населення внаслідок Голодомору 1932-1933 років. Читачі „Свободи“ про це не знають, оскільки це було описано у двох розділах, пропущених у статті в „Свободі“.

Стаття зфокусована на двох основних моментах. У першому розділі „Розрахунки та прорахунки демографів“ автори перераховують деякі „аргументи“, які неодноразово наводив проф. В. Сергійчук про те, що оцінки втрат від Голодомору

у 3,5-3,9 мільйона є „заниженими“. У другому розділі, „Світова практика встановлення чисельності жертв геноцидів“, наведено кілька прикладів геноцидів з широким діапазоном оцінок втрат, і стверджується, що по кожному з цих випадків урядом або міжнародними установами було визнано верхню межу кількості жертв. Автори роблять висновок про те, що „під час проведення історико-правових досліджень та судових експертиз з метою встановлення чисельності жертв геноциду українців 1932-1933 років потрібно брати (враховувати) верхню межу жертв. Це світова практика“.

У нашій статті, опублікованій 4 серпня в українській газеті „День“, а пізніше передрукованій також в інтернет-виданні „Історична правда“, детально обговорені аргументи стосовно нашої „заниженої“ оцінки втрат населення внаслідок Голодомору 1932-1933 років. Тут ми хочемо прокоментувати лише одне важливе концептуальне питання. Автори представляють „докази“ проти

(Закінчення на стор. 14)

Великий форум...

(Закінчення зі стор. 1)

масового голоду 1921-1923 років – 3,5 млн, 1946-1947 років – 1,5 млн українців“.

На форумі, серед організаторів та учасників якого були також Український інститут національної пам'яті, Світовий конгрес українців, Міжнародний конгрес криміналістів, Фундація Голодомору-геноциду українців (США), Всеукраїнська правозахисна організація „Меморіал“ ім. В. Стуса. Відбулася презентація книг „Геноцид українців 1932-1933. За матеріалами досудових розслідувань“ та „Нариси про Голодомор“ Олеси Стасюк.

Тільки у 1932-1933 роках голодом було вбито понад 10 млн українців! Сама така катастрофічна цифра жертв сталінського режиму назвали дослідники Голодомору-геноциду 1932-1933 років та масового штучного голоду 1921-1923 і 1946-1947 років під час Міжнародного форуму „Масові штучні голоди: пам'ятаємо, вшановуємо“. Такі дані оприлюднив президент Міжнародного конгресу криміналістів, академік Національної академії правових наук України Валерій Шепітько.

Академік В. Шепітько зазначив, що Голодомор став страшною ціною, яку заплатили українці за прагнення до волі. Учасники конференції зазначили, що територією Голодомору-геноциду була вся територія України, а також території компактного проживання українців за її межами: Кубанський округ (75 відс. населення Кубані – українці) та деякі інші райони Північнокавказького краю, Середнього і Нижнього Поволжя, Північного Казахстану і певні території Сибіру. На цих землях жили не просто етнічні українці, ці люди мали українську самосвідомість, сформовану на основі традицій і шляхом цілеспрямованих процесів „українізації“, яка тривала нетривалий час перед Голодомором.

Митрополит Київський і всієї України Епіфаній, який відкривав форум, зазначив, що безбожна радянська влада попри надзвичайний масштаб трагедії, попри наявність десятків тисяч безпосе-

редніх виконавців злочинних наказів старанно приховувала і викривляла протягом десятиліть правду про ці та інші жакливі злочини тоталітарної держави.

Третій Президент України Віктор Ющенко, народний депутат України Степан Кубів, Міністер культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко, Посол України в Лівані Ігор Осташ, доктори історичних наук Володимир Сергійчук і Василь Марочко, директор Інституту української мови НАНУ Павло Гриценко, директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАНУ Георгій Папакін, директорка Інституту дослідження Голодомору Національного музею Голодомору-геноциду Світлана Маркова та інші доповідачі зазначали, що науковці, зокрема історики та правники, постійно працюють над темою дослідження Голодомору, щоб показати громадянам України і всьому цивілізованому світові на достовірних фактах всю правду про страшну національну катастрофу українського народу під час окупації російсько-комуністичним режимом у ХХ ст. Негативні наслідки цього злочину й досі впливають на українське суспільство, незважаючи на те, що від тієї масштабної національної трагедії українського народу минуло майже 90 років. Однак, як наголосив В. Шепітько: „Тоталітарні країни, як правило, заперечують вчинення злочину-геноциду, а країни- правонаступниці в разі визнання цих злочинів значно занижують чисельність жертв. Російська Федерація як правонаступниця Радянського Союзу теж не є винятком і не визнає вчинений московським комуністичним тоталітарним режимом геноцид української нації“. Заступник Міністра закордонних справ України Василь Боднар повідомив, що 15 держав офіційно визнали Голодомор геноцидом українського народу, в 20 державах встановлено відповідні пам'ятні знаки, які шанують жертв Голодомору. Більш ніж у 70 державах щороку відбуваються пам'ятні заходи, які увічнюють цю трагедію і мобілізують світове співтовариство. Правда має бути почута народами всього світу.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Українці підтримують ринок землі

КИЇВ. – 53 відс. українців підтримують ідею ринку землі. Такі результати загальнонаціонального опитування Фонду „Демократичні ініціативи“ ім. Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова. Соціологів цікавило, чи підтримують українці відкриття ринку землі, на яких умовах та якого захисту своїх інтересів очікують. Думки прихильників ринку неоднотайні в тому, яким має бути цей ринок. Лише 5 відс. вважають, що земля має бути у вільному продажу, без будь-яких обмежень. Решта громадян підтримують купівлю-продаж землі за певних умов. На півдні та сході України значно більше тих, хто вважає, що земля в принципі не може бути об'єктом купівлі-продажу. При цьому майже половина українців зазначає, що не має ніякої землі у власності. Серед тих, хто не має землі у власності, противників ринку землі дещо більше, ніж серед громадян, які володіють землею. Опитування проведено з 14 по 19 травня в усіх регіонах України за винятком Автономної Республіки Крим та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Фінансування опитування здійснювало Посольство Королівства Нідерландів. (Укрінформ)

■ Будуватимуть літаки без Росії

КИЇВ. – При будівництві трьох літаків Ан-178, який замовило Міністерство оборони у державного підприємства „Антонов“, не буде використано жодних російських компонентів. Про це 27 вересня повідомив генеральний директор державного концерну „Укроборонпром“ Юрій Гусев. Контракт на будівництво трьох літаків Ан-178, який наприкінці грудня минулого року був підписаний в присутності Президента України Володимира Зеленського, передбачає, що всі компоненти будуть імпортовані. Щоб побудувати Ан-178 без російських компонентів, доведеться замінити 54 відс. усіх комплектуючих, що використовують в судні. (Укрінформ)

■ Примушували купувати ліки

ЖИТОМИР. – Медики обласної лікарні вимагали в пацієнтів з онкозахворюваннями купувати дорогі препарати, хоча держава надає їх безкоштовно. Про викриття корупційної схеми повідомили в прес-центрі Служби безпеки України. Ці медикаменти вони отримували безкоштовно від держави на кожного хворого й продавали в аптеки за півціни. Впродовж останньої половини року медики незаконно збували препарати у кількох обласних центрах. Під час обшуків правоохоронці вилучили в зловмисників майже 500 тис. грн та чергову партію готових до „збуту“ ліків. Максимальне покарання передбачає позбавлення волі на строк від 3 до 8 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років. (Українська правда)

■ Снайпер застрелив розвідника Росії

24 серпня до Ростова з тимчасово окупованої території України доставлено труп 36-річного Кагіза Манакова, підполковника Збройних сил Росії, заступника начальника курсу 54-го центру підготовки розвідувальних підрозділів Збройних сил Росії у Владикавказі (військова частина 90091). Український снайпер застрелив підполковника на Донбасі. (5 канал, УНІАН)

■ Співпрацювали з кримськими окупантами

ДНІПРО. – 27 вересня Служба безпеки України викрила велике конструкторське бюро у Дніпрі, яке тісно співпрацювало з окупаційною владою Криму. Зловмисники займалися модернізацією об'єктів енергетичної інфраструктури півострова, формально прикриваючись афілійованими підприємствами з Росії. Конструкторське бюро отримувало значні контракти від уряду Росії. Вартість лише одного з них становила близько 260 млн рублів (3,5 млн дол.). Зловмисники, щоб обійти український закон, створили декілька компаній в Росії, які були формальним прикриттям цієї діяльності. (Укрінформ)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Генерали не хотіли залишити Афганістан

ВАШІНГТОН. – Комендант Центрального командування США, генерал Морської піхоти Кенет МекКензі і голова Об'єднаних шефів штабу генерал Марк Мілей свідчили 28 вересня перед Сенатським комітетом збройних сил про виведення військ США з Афганістану. К. МекКензі сказав, що він рекомендував Президентові Джо Байдену залишити 2,500 військовослужбовців США в Афганістані. Він додав, що на його думку, „виведення цих сил неминуче доведе до провалу афганських збройних сил та, можливо, афганського уряду“. М. Мілей, найвищий військовий радник президента, сказав, що він погоджується. „Війна з терором не закінчена, і війна в Афганістані також не закінчена“, – додав К. МекКензі. Під час інтерв'ю для телеканалу „АВС“ Джо Байден сказав, що ніхто не радий йому залишити 2,500 військовиків в Афганістані. Обидва генерали не подали більше деталей про свої розмови з президентом. Прес-секретар Білого Дому Джен Псаки сказала репортерам, що було багато думок на цю тему, які були представлені Джо Байдену, але „остаточно, не заважаючи на поради, це є його вибір“, – сказала вона про президента. („Business Insider“)

■ Ватикан вимагає вакцинації

ВАТИКАН. – Ватикан оголосив 28 вересня, що, починаючи з 1 жовтня, вимагатиме від всіх своїх працівників доказів вакцинації або негативного тесту на коронавірус. Ті особи, які не матимуть таких сертифікатів, будуть вважатися „невиправдано відсутніми“ й не будуть оплачені. Папа був вакцинований раніше цього року. Згідно з опитуваннями дослідного інституту „Пю Рісирч Сентер“ 82 відс. дорослих католиків у США досі отримали принаймні частинну вакцинацію. („The Washington Post“)

■ Суд погодився на екстрадицію

МАДРИД. – Верховний суд Іспанії відмовився 20 вересня відхилити рішення уряду, яке дозволяє на екстрадицію до США колишнього голову військової розвідки Венесуелі. Генерал Гюго Карвагал очолював військову розвідку країни в 2004-2011 роках за часів соціалістичного президента Гюго Чавеза. Поліція заарештувала Г. Карвагала 9 вересня після майже двох років переховування. США його звинувачують у співпраці з комуністичними повстанцями Колумбії, щоб „залити“ США кокаїною. („Associated Press“)

■ Законопроект не включатиме емігрантів

ВАШІНГТОН. – Демократичний законопроект на 3.5 трлн дол., який об'єднує різні соціальні програми, не може бути використаний, щоб легалізувати мільйони нелегальних емігрантів. Це рішення оголосила 19 вересня парламентар Сенату Елізабет МекДанов. Вона є колишнім адвокатом-спеціалістом в еміграційних справах і була номінована на теперішню посаду в 2012 році, коли Сенат був під контролею демократів. Конгресове Бюджетове бюро (СВО) обчислило, що цей план демократів включав би 8 млн емігрантів. Республіканці кажуть, що це тільки збільшило б теперішній хаос з нелегальними емігрантами на південнозахідному кордоні країни. („Associated Press“)

■ Безпілотник вбив невинних

ВАШІНГТОН. – Безпілотник США, який мав атакувати терористів в Афганістані 29 серпня, випадково вбив 10 невинних осіб. Пентагон це визнав 17 вересня. Комендант Центрального командування США генерал Кенет МекКензі взяв всю відповідальність на себе за цю трагедію, в якій загинуло семеро дітей. Газета „Нью-Йорк Таймс“ прийшла до висновку, що війська США думали, що водій авто віз вибухові набої, хоч це справді була звичайна вода. Кілька днів раніше смертник підірвав бомбу на летищі в Кабулі, спричинивши смерть 13 військовослужбовців США та понад 110 афганців. Секретар оборони Лойд Остін також перепросив за цю трагедію. Спочатку голова Об'єднаних шефів штабу генерал Марк Мілей назвав це „праведним ударом“, а Президент Джо Байден назвав це ударом по терористах. („NBC News“)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Пошкоджений мурал відновили

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – 21 вересня на фасаді колишньої тютюнової фабрики невідомі пошкодили мурал на честь Романа Шухевича – під зображенням чорною фарбою російською мовою написали „колабораціоніст“.

Представники патріотичних партій здійснюють проєкт, присвячений Національним героям. Перший став мурал до дня народження головнокомандувача УПА, далі плянують продовжити проєкт серією подібних артів.

Керівник Відділу національно-патріотичного виховання при Черкаській обласній раді Костянтин Мірошніченко пояснив: „Сьогодні як ніколи ми маємо єднатись довкола національної ідеї та національних героїв. Дуже радий, що в Черкасах є коло спілок та організацій, які об'єднують свої зусилля. Дякую всім, хто долучається до цього проєкту. На вулицях з'являються

Мурал на фасаді колишньої тютюнової фабрики. (Фото: Олександр Костирко)

згадки про національних героїв, на будинках жовто-блакитні стяги. Приємно, що це робить молодь!“.

Пошкоджений мурал відновили, Національна поліція провадить слідство.

Виставка в одеському музеї Голокосту

Ірина Назарчук,
Радіо Свобода

ОДЕСА. – „Десятки священослужителів за своєї ініціативи допомагали євреям, рятували їх“, – цитату з книги Іллі Альтмана „Голокост і церкви“ винесено епіграфом до виставки „Священослужителі та Голокост“ в одеському музеї Голокосту, який тісниться в невеликому приміщенні на Малій Арнаутській вулиці.

На створення експозиції, а раніше – на написання книги „По іншу сторону межі“, присвяченій тим, хто в страшні часи не втрачав людської гідності й порядності, директора одеського музею Голокосту, дослідника геноциду євреїв у Другу світову війну Павла Козленка підштовхнуло особисте. Його бабуся та дідусь познайомились в єврейському гетто містечка Балта, що на Одещині. Мані Галіс на той момент було 15 років, її обранцеві – 16. Це вже потім, звільнившись з гетто, відвоювавши й повернувшись з фронту, Герш Крис освідчився й вони одружилися.

У країнах Європи за часів Другої світової війни єврейські гетто були резерваціями. В так званій Трансністрії, утвореній німецько-румунською окупаційною владою на території між річками Дністер і Буг у серпні 1941 року, гетто фактично ставали „перевалочними пунктами“ – звідти ув'язнених євреїв відправляли на смерть.

Наводимо розповідь Павла Козленка: „Виставку я задумав на знак вдячності родині православно-го священника, яка врятувала мою бабусю Маню 1926 року народження, молодших за неї сестру Ріву та брата Йосипа.

Всіх їх у капличці на православному цвинтарі переховував о. Трифон Бастанюк. Разом із дружиною Оленою, двома синами та донькою він надав моїм рідним притулок, добре усвідомлюючи, чим ризикує його родина. Не видав єврейських дітей румунській жандармерії й син о. Трифона, Георгій, який співпрацював з румунською окупаційною владою, розповсюджуючи газети. Після звільнення Балти від нацистів Георгія судили. Бабуся Маня ходила на всі засідання по його справі. Дали 10 років таборів.

Відбувши покарання, Георгій повернувся, закінчив духовну

семинарію, служив настоятелем монастиря в Молдові. Тривалий час наші родини підтримували стосунки.

Почесного звання „Праведник народів світу“ о. Трифон Бастанюк так і не отримав. Попри те, що програму увічнення пам'яті неєвреїв, які рятували євреїв під час Катастрофи в Ізраїлі було започатковано ще в середині 1960-их років, в Україні про неї дізналися лише із здобуттям незалежності.

Водночас першою серед українців звання Праведниці ще у 1976 році отримала настоятелька монастиря у Львові Олена Вітер. Тоді вона принципово наполягала, щоб Яд-Вашем – меморіальний комплекс історії Голокосту й однойменний науковий інститут при ньому в Єрусалимі – записав її від України, а не від СРСР.

В Одеській області, розповідає П. Козленко, званням „Праведник народів світу“ нагороджено понад 200 людей.

Наводячи таку цифру, дослідник виходить із меж регіону станом на 1941 рік, коли до складу Одещини входили також частини нинішніх Миколаївської, Вінницької областей, невизнаного Придністров'я.

Сьогодні в Одесі в живих залишилися лише одна Праведниця світу – 99-річна Олімпіада Данільянци (Псаропуло), який нещодавно уряд присвоїв довічну стипендію.

На сайті Меморіального центру Голокосту Бабин Яр викладено історію про те, як разом із

(Закінчення на стор. 5)

Виставку в Одеському музеї Голокосту відвідали керуючий Одеською єпархією Православної Церкви України єпископ Одеський і Балтський Афанасій, військовий капелян архимандрит Микита і священослужитель Сумської єпархії архимандрит Адріян. (Фото: РІСУ)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Навчання в Школі шляхетних панянок

ЗАЗДРИТЬ, Тернопільська область. – 18 вересня, у Школі шляхетних панянок при Музейно-меморіальному комплексі „Рідна хата” відбулась зустріч батьків та учнів з дирекцією школи. Цього року в школі діятиме кляса майбутніх шляхетних підлітків для дівчаток і хлопчиків віком 12 років. 23 вересня, розпочалося навчання лекцією хореографії.

Заняття відбуватимуться щотижня у четверги та суботи, а вестимуть навчання професіонали і майстри своєї справи, відмінники освіти, заслужені працівники культури Тербовлянського фахового коледжу культури і мистецтв. Директорка школи Данута Іванкович.

Товариство „Свята Софія” У школі навчаються дівчата і хлопчики віком 12 років.

Відзначили 130-ліття еміграції українців до Канади

Учасники веломандрівки на старті. (Фото: Зіновій Яворівський)

Зіновій Яворівський

ЛьВІВ. – Веломандрівка, приурочена 130-ліття еміграції українців до Канади, відбулася 18 вересня. У ній взяли участь українці разом з канадцами, яких очолила Почесний консул Канади у Львові Оксана Винницька-Юсипович. На велосипедах учасники проїхали від Жовкви до Нової Скваряви, де народився організатор української еміграції до Канади д-р Осип Олесків.

У Жовкві учасників привітав голова територіальної громади Олег Вольський. Гості оглянули жовківський замок та музей. Опісля, сівши на

велосипеди, поїхали до села Нова Скварява, де мали зустріч з місцевим парохом о. Михайлом і сільським головою Степаном Струсом. Побували у місцевому храмі та будинку (плебанії), в якому народився О. Олесків, куди до нього приїздив його товариш Іван Франко. Відвідали могилу батька о. Луки на цвинтарі.

Організатор заходу, дослідник і популяризатор діяльності О. Олесківа Зіновій Яворівський, розповів про його вклад в еміграцію українців до Канади. На завершення всі дивилися показовий виступ з українського бойового мистецтва гопака.

Виставка...

(Закінчення зі стор. 4)

батьком Георгієм Псаропулосом 20-річна на той час одеситка грецького походження переховувала єврейську сім'ю Квітко з дитиною. Дівчині доводилося видавати себе за маму маленької – стояти в черзі за харчами, носити для прання воду у відрах. Після війни Олімпіада вийшла за вірменина, змінила прізвище, через це відшукати її вдалося лише у 1990-их роках.

„З 1963-го до 2015 року звання „Праведник народів світу” було присвоєно громадянам понад 44 держав – вірянам і атеїстам, християнам і мусульманам, чоловікам і жінкам, людям з освітою й взагалі неписьменним. Вони різні, а об'єднує їх людяність й мужність”, – пише П. Козленко у своїй книжці „По іншу сторону межі”.

Україна – четверта в світі за кількістю праведників після Польщі, Нідерландів, Франції. Ізраїльський меморіал Яд-Вашем визнав 2,673 жителів України Праведниками народів світу.

Загинув у таборі смерті „Авшвіц”, але до останніх власних днів втішав, сповідав інших бранців

польський священник-францисканець Максиміліян Кольбе. Свого часу Папа Іван Павло II зарахував його до святих як мученика, назвавши „покровителем важкого століття”. Взяв під захист євреїв, яких готували до депортації, пообіцявши лягти на колю, якщо їх потягом відправлять з Пловдиву, Митрополит Софійський Кирило.

Опікувався сирітським притулком, де переховували єврейських хлопчиків, ієромонах Української католицької церкви Данило Тимчина. Після звільнення території Червоною Армією довгі 10 років він провів у таборах Сибіру. Історій праведництва священослужителів з різних країн, що перебували під нацистською окупацією, насправді чимало. Набереться ще на експозицію, впевнений П. Козленко. В його плянах наступну виставку присвятити рабинам, які пережили жахи нацистських гетто.

14 жовтня цього року, у День захисника України, спільно з Одесько-Балтським єпархіальним управлінням Православної церкви України мають намір відкрити перебудовану капличку на території шпиталю прикордонників в Одесі. Вона, каже П. Козленко, нагадуватиме про ту саму, що у часи Другої світової війни слугувала укриттям для його рідних.

АМЕРИКА | СВІТ

■ Маск бере гроші колишнього режиму

БЕРЛІН. – Елон Маск і його компанія „Тесла” будують фабрику на передмісті Берліну вартістю 6.9 млрд дол. для виробництва батарей та електричних авт. Агенція „Асоційтед Прес” повідомила, що фабрика отримає 9.5 млн дол., які перейшли від колишнього уряду Східної Німеччини. Але жертви цього режиму висловили протест 12 серпня, запитуючи, чому Е. Маск отримує публічні гроші, які належали колишньому диктаторському режимові. Спілка „UOKG”, яка представляє цих жертв, сказала, що вона підтримує проєкт фабрики, але не використання публічних фондів колишнього режиму. Спілка додала, що уряд повинен вживати ці фонди для побудови шкіл, будинків для старших, дитячих садків чи меморіалів жертвам, а не фінансувати третього найбагатшого чоловіка на світі. („Business Insider”)

■ Президент Німеччини похвалив емігрантів

БЕРЛІН. – Президент Німеччини Франк-Вальтер Штайнмаєр похвалив емігрантів за те, що вони допомогли розбудувати економіку країни та суспільство. Він це сказав у своїй промові 10 вересня, саме у 60-ту річницю угоди про міграцію між Берліном та Анкарою, яка дозволила десяткам тисяч турецьких громадян працювати в Німеччині. В той час Німеччині дуже було потрібно робітників для економічної відбудови країни. Тепер в Німеччині проживають 2.7 млн осіб турецького походження, які є найбільшою етнічною меншістю в країні. Президент сказав, що сьогодні не можна уявити Німеччину без емігрантів та їхніх нащадків. Він додав, що „економічне чудо” країни ніколи не сталося б без турків, італійців, греків та еспанців, які також збагатили суспільство. Президент сказав, що сьогодні німецька ідентичність включає „всіх тих, хто хоче жити мирно в цій країні закону й свободи”. („Deutsche Welle”)

■ Професори проти пошуку шпигунів

СТЕНФОРД, Каліфорнія. – Група професорів Стенфордського університету звернулися до Департаменту справедливості, щоб він перестав розшукувати китайських шпигунів в університетах США. Цей розшук є програмою адміністрації Дональда Трампа, але професори кажуть, що він поширює расове упередження й тероризує науковців. Лист, який підписали 117 осіб, був оприлюднений 13 вересня. До нього долучили свої підписи 140 професорів Каліфорнійського університету в Беркелій. Департамент юстиції оприлюднив деталі принаймні 27 випадків, пов'язаних з цією програмою. Ці шпигунів були по різних університетах, включно з Гарвардом і Масачусетським інститутом технології. („Reuters”)

■ США випробували систему оборони

ВАШІНГТОН. – Агентство протиракетної оборони США (MDA) провело успішний запуск перехоплювача Наземної системи перехоплення балістичних ракет на середній ділянці траєкторії (Ground-Based Midcourse Defense System) із закріпленням на ньому макетом заатмосферного засобу ураження. Про це йдеться в повідомленні військового відомства США, яке було поширено 12 вересня. Система призначена для захисту США від міжконтинентальних ракет з Китаю та Ірану. Американська військова компанія „Northrop Grumman” оприлюднила заяву щодо ролі її програмного забезпечення у випробуванні. Заява вказала, що система, що випробувалась, служить захисту США від балістичних ракет великої дальності. („Голос Америки”)

■ Зростає число смертей на дорогах

ВАШІНГТОН. – Національна адміністрація безпеки дорожнього руху (NHTSA) оприлюднила статистику 2 вересня, яка вказує що в першому чвертьріччі цього року загинуло 8,730 осіб на дорогах країни. Це є на 10.5 відс. більше від минулого року, не зважаючи на те, що число подоланих миль зменшилося на 2.1 відс. через пандемію. На кожних 100 млн миль загинуло 1.26 осіб порівняно з 1.12 минулого року. („Pittsburgh Post-Gazette”)

Ще наплачетесь над цим „потоким“!

Незалежні європейські енергетичні, екологічні і військові експерти сходяться у висновкові, що російський газопровід „Північний потік-2“ неминуче виявить себе не тільки як інструмент геополітичного тиску з боку путінської Росії, не тільки як спосіб корумпування західних політичних еліт, але як страшна загроза дальшому розвитку Європейського союзу і навіть самому його існуванню.

Передусім, цей „потік“ катастрофічний з погляду екології, оскільки ним потече у досить добре збережене європейське природне довкілля ріка найнижчої якості, найбруднішого газу. Польські, балтійські, данські, шведські екологи, вважають, що хемічного забруднення Балтійського моря ледве чи можна уникнути.

Екологічна загроза безпосередньо пов'язана з військовою: „Північний потік-2“ дає для Росії підстави збільшувати присутність своїх військових кораблів у Балтійському морі. А це вже буде ще одним кроком до геополітичного посилення Росії і її впливу на життя всього європейського континенту, вже не кажучи про Україну.

Може, менш помітним, але не менш згубним для Західної Європи є явище, що його депутат Європарламенту від Польщі Яцек-Сіріуш Вольський назвав „шрьодоризацією Європи“. Герхард Шрьодер, колишній канцлер Німеччини, запровадивши душу Кремлеві і ставши провідником інтересів російського „Газпрому“ в Європі, передусім в Німеччині, став уособленням корупції, без якої російська клептократична економіка не може існувати. Власне, в сучасній Росії, скільки часу там при владі Путін, економіки в її клясичному розумінні немає зовсім. Узурпована зграєю хижаків, більших чи менших, нещасна Росія живе за рахунок ренти, тобто, на відсотки, що залишаються від видобутку і продажу нафти та газу.

„Газпром“ сподівається, що „Північний-потік-2“ стане надприбутковим, але для цього, мовляв, треба вдвічі зменшити потужність „Турецького потоку“: з запланованих раніше 63 млрд. до 32 млрд. кубометрів на рік. Проте та обставина, що головний потік обійде стороною Україну і піде в Німеччину чи через Німеччину, може обернутися проблемою як для Німеччини, так і для Росії. Залежність Німеччини від російського газу перевищить 85 відс., й на цій цифрі економічне питання може легко стати політичним.

Зовсім не виключено, що таким його зробить Україна, яка у цій ситуації з „потоким“ стала жертвою поліпшення стосунків Вашингтону з Берліном. США довго і послідовно обстоювали той справедливий погляд на справу, що „Північний потік-2“ приведе до політичної залежності Європи від Москви. Ніхто не довів і довести не може, що буде інакше, але раптом США відмовилися від попередніх санкцій щодо компанії-будівника „Nord Stream 2 AG“.

Тепер так звані „великі гравці“ залишилися заспокоювати Україну різними „компенсаціями“. На червневій берлінській зустрічі Державний секретар США Ентоні Блінкен закликав канцлерку Меркель спільними силами знайти спосіб гарантування, що Росія не буде використовувати „потік“, як спосіб тиску на Європу і шантажування України.

Ба, путінська Росія і гарантії – це несумісні субстанції.

ІСТОРІЯ

Харківське минуле Павла Шандрука

Старшини 4-ої стрілецької бригади 2-ої стрілецької дивізії Армії УНР. Павло Шандрук сидить другий зліва. 20 травня 1920 року.

Владислав Руденко

Особистість українського військового діяча Павла Шандрука є більш ніж неоднозначною та навіть загадковою. Що насправді про нього відомо?

Народився Павло Фефанович Шандрук 28 лютого 1889 року в селі Борсуки на Волині (тепер Тернопільська область), у сім'ї православного священика. В короткій записці про службу командуючого 4-ою стрілецькою бригадою військ УНР полковника Шандрука за 18 травня 1920 року в пункті „Загальна освіта“ він зазначав: „Повний курс Острожської класичної гімназії, про що мається аттестат зрілості 7/VI 1907 р. Ч. 642 і 3 курси Ніжинського Історико-Філологічного Інститута“.

Головною загадкою є те, що серед переліку студентів Ніжинського історико-філологічного інституту князя Безбородька у період з 1907 по 1913 роки П. Шандрука немає (історична розвідка Петра Моціяки). У документах про вступні іспити за 1907 рік — у списках тих, хто вступав до інституту, його прізвища теж не знайшли.

Харківський календар за 1910 рік містить перелік чинів Вовчанського повітового поліцейського управління, де серед кандидатів на посаду околочного наглядача Вовчанська фігурує дехто Шандрук Пав. Феф., той самий довідник за 1911 рік вказує на згадану особу вже як на поліцейського наглядача.

Запис цього прізвища на відповідній посаді залишиться незмінним до 1913 року, а у календарі за 1913 рік,

Шандрук матиме дві посади: поліцейського наглядача Вовчанська та помічника начальника розшукового відділення Харкова з однією помилкою: замість Феофан. надруковано Феофил. Інформацію про його переведення з Вовчанська до Харкова можна знайти у номері газети „Южный край“ від 27 листопада 1912 року та в справі Харківського губернського правління, датованої 1913-1914 роками, де поліцейського наглядача Вовчанська Шандрука звинувачували у зникненні револьвера, який проходив у справі самогубства.

27 листопада 1912 року харківська газета „Южный край“ сповіщала про зміни в місцевій поліції: помічника начальника розшукового відділення Харкова Івана Остапка було звільнено, його місце зайняв Павло Шандрук. На початку 1913 року на сторінках все тієї ж газети прізвище Шандрук фігурувало у розкритті двох гучних крадіжок в Острогжську Воронезької губернії. Картини вкрали там у 1908 році, і крадій переправив їх до Харкова, а П. Шандрук знайшов їх тільки у 1913 році, у тому ж Харкові, коли робив обшук у квартирі. По суті, це – одна крадіжка. Але вже з перших днів вступу на посаду між начальником розшукового відділення Миколою Сичовим та його помічником Павлом Шандруком, виникли певні „нелади“. М. Сичов призначив поліцейським наглядачем агента Іоаніди, з яким раніше служив у Кишиневі. Іоаніди був там правою рукою М. Сичова. Виник конфлікт з

(Закінчення на стор. 15)

Головнокомандувач Української Національної Армії генерал-лейтенант Павло Шандрук. Світлина першої половини 1945 року.

Микола Сичов і Павло Шандрук (зліва). Газета „Южный край“ від 14 липня 1913 року.

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510

E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата Володимир Гончарик

☎ (973) 292-9800 x 3040

E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Створено онлайн-путівник UA View

Руслан Коломєйцев

Онлайн-путівник UA View – це інтерактивна карта з геомітками, які розповідають про перебування та діяльність видатних українських мистців у різних місцях світу та пов'язані з цим мистецькі феномени. Сайт дозволяє ознайомитися з біографією та творчістю особистостей: uaview.ui.org.ua. Разом із сайтом працюватимуть сторінки UA View у соціальних мережах Facebook та Instagram.

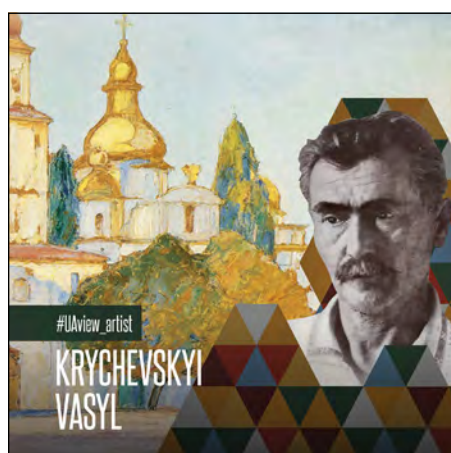
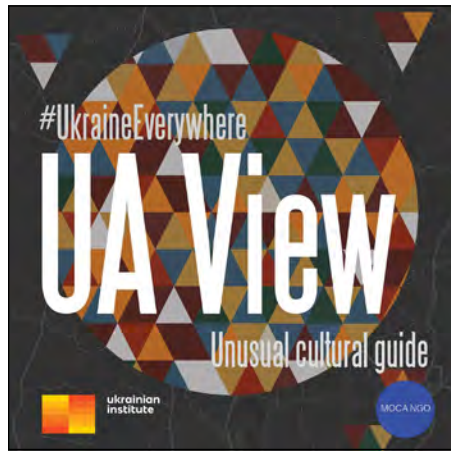
„При створенні програми Ukraine Everywhere для нас було важливо оприявнити внесок українців у світову історію та культури різних країн та спільнот. Проект UA View дозволить не лише розповісти у доступний спосіб іноземним аудиторіям про українські явища, але й об'єднає спільноту українців, які бажають розповісти світові про свою країну та її талановитих представників. Усі охочі можуть долучитись та зробити свій внесок у проект: дослідити та запропонувати на сайт локації, які тісно пов'язані з діячами України“, – розповіла програмна директорка Українського інституту Ірина Прокоф'єва.

Наповнення онлайн-путівника – це біографічні інтерактивні статті з архівними фотографіями та зображеннями художніх творів, пов'язані з конкретними місцями, де залишили свій слід видатні вихідці з України.

„В кінці XIX-на початку XX століття українські мистці вчилися у мистецьких академіях Кракова, Парижа, Мюнхена, виставлялися в Салоні незалежних у Парижі, на Венеційській бієнале та інших великих міжнародних виставках, засновували школи як Олександр Архипенко, чи нові напрями в мистецтві як Соня Делоне разом зі своїм чоловіком, французьким художником Робером Делоне. У часи СРСР контакти з закордонними колегами і виїзд за кордон для українських художників був регламентований і контрольований, зате з відновленням Незалежності наші мистці знову стали частиною світового культурного контексту, і ці зв'язки дуже цікаво досліджувати“, – каже голова Музею сучасного мистецтва Оля Балашова.

Сайт стартує зі статтями про перших 11 художників, однак цей перелік плянується суттєво розширити. За задумом команди проекту на сайті плянується розміщення біографій та інформації про спадок українських мистців з візуального мистецтва, кіно, музики, літератури, театру, науки, підприємництва, спорту, моди.

Проект UA View закликає всіх, хто цікавиться українською культурою та її світовим резонансом, поділитися інформацією про місця, де перебували українські мистці, їхню діяльність та творчі здобутки через спеціальну форму на сайті або через сторінки проекту в соціальних мережах. Надіслану інформацію перевірять фахівці, й надалі вона буде опрацьована щодо можливості викладення на інтерактивній мапі. Проект має на меті об'єднати у своєрідний рух українців, які бажають розповісти

світові про свою країну та її талановитих представників.

Проект UA View заснувала команда Музею сучасного мистецтва у партнерстві з Українським інститутом в рамках програми Ukraine

(Закінчення на стор. 15)

Унікальний віртуальний друг для підлітків

Міжнародний фонд Івана Франка завершує розробку першого українського мультимедійного чат-боту для психологічної підтримки підлітків – програми, яка імітує реальну розмову з співрозмовником.

Чат-бот допомагатиме підліткам долати труднощі перехідного періоду. Психологами проекту розроблено теми, які допоможуть дітям у найскладніших життєвих ситуаціях: стосунки в школі, з батьками, навіть про насильство; стосунки з друзями, в тому числі про перше кохання та про пошуки себе і свого „Я“.

Чат-бот створено з елементами штучного інтелекту і міститиме гілки інтерактивних онлайн-діалогів з логіко-семантичним зв'язком, які зформовані на типових емоційно-

поведінкових станах підлітків. У нього будуть інтегровані відеоблоги, де ілюстраціями є фрагменти культурної спадщини, які викликать розуміння стану іншої особи під час найрозповсюдженіших у підлітків психоемоційних станів.

За задумом розробників, програма не матиме заборонених тем, а віртуальним другом буде анімований персонаж.

Проект здійснюється за підтримки Українського культурного фонду і буде презентовано на початку жовтня в рамках культурного проекту „Цикл відеоблогів для соціальної адаптації підлітків“.

Міжнародний фонд Івана Франка,
Київ

Просвітяни видають книжки

Письменники у Хмельницькому літературному музеї.

Просвітяни в усіх областях України невтомно працюють для добра і розвитку України. Товариство української мови ім. Шевченка допомагало й буде допомагати „Просвіті“ у видавничій діяльності.

У Хмельницькому 24 серпня в Літературному музеї відбулася виставка книжок сучасних місцевих письменників, які виступали перед людьми із своїми книжками і творами. Між учасниками була Ніна Гаврилюк, заступник голови обласної „Просвіти“, яка презентувала свою книжку для дітей „Зустріч із лісом“. Її книжки для дітей є завжди чудово ілюстровані.

Рівненська „Просвіта“ видала „Календар патріота“ на 2022 рік, де кожний день року нагадує про важливі дати в розвитку української

держави. В календарі гарні ілюстрації про важливі постаті і події у різних ділянках.

Протягом останніх двох років рівненська „Просвіта“ при фінансовій допомозі Товариства української мови ім. Шевченка видала збірку листівок дереворитів графіка Ніла Хасевича (1905-1952) та книжки „Спадкоємці“ Миколи Жулинського; „Солоний Шлях“ Миколи Тимчана; „Цей світ-вертеп“ до 70-річчя поета, перекладача, дисидента Грицька Чубая; „Земляків прекрасні імена“ Євгена Шморгуна; літературний альманах „Проріст“ та „Із глибин просвітянського серця“ Євгенії Гладунової-Борейко, доволі глибокої старшої референтки рівненської „Просвіти“.

Віра Боднарук,
Чикаго

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

Онлайн-банкінг за допомогою BillPay

- перевірка балансу
- переказ коштів
- інформація про стан рахунку
- запланувати сплати рахунків

Будь-коли! Будь-де!

Швидко, легко, зручно та безпечно!

Дзвоніть у будь-які наші філії сьогодні і реєструйтесь!

Головний офіс:
Тел:(212) 473-7310

Кергонксон:
Тел:(845) 626-2938

Юніодейл:
Тел:(516) 565-2393

Асторія:
Тел:(718) 626-0506

Лінденгирст:
Тел:(631) 867-5990

Toll Free:(888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org

Обслуговуємо членів кредитівки та українську громаду з 1951 року!!!

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

У Випані відбувся фестиваль

Кость Левченко

ВИПАНІ, Нью-Джерсі. – 25 вересня Український американський культурний центр Нью-Джерсі влаштував 12-ий Український фестиваль, під час якого відбулися два великих концерти, ярмарок, частування стравами української кухні.

Командир Українських американських ветеранів у штаті Нью-Джерсі Михайло Грицак та Володимир Ковбаснюк винесли на сцену прапори США та України, дует „Мальви“ (Калина і Уляна Лещук) та Роман Ковбаснюк виконали гимни України та США.

Фестиваль відкрив промовою і молитвою парох Української католицької церкви св. Івана Хрестителя о. Степан Білик. Хвилиною мовчання шановано полеглих у боях з російським агресо-

Виступає танцювальна школа „Надія“. (Фото: Лев Хмельковський)

Директор Українського американського культурного центру д-р Роксолана Лещук.

Фестиваль відкрив о. Степан Білик.

На сцені дует „Мальви“ – Калина і Уляна Лещук.

ром. Вітання і промову виголосив також американський пастор о. Алекс. Зі сцени фестиваль вітали урядовці повіту Морис Стів Шов, Джеб Сміт, Тайфун Селен, міста Випані Джон Ферімоска, Рон Франціолі та інші, яких представив правник Роман Гірник.

Перший концерт почала танцем „Привіт“ школа українського народнього танцю „Іскра“ під мистецьким керівництвом Андрія Цибика. На сцену вийшли з віршами про Україну маленькі суменята з Випані. Співали дует „Мальви“, брати Роман та Зорян Ковбаснюки – учні заслуженого артиста України Олега Чмира, родинний ансамбль о. Ярослав і Оксана Лукавенки під супровід на гітарі Матвія Лукавенка. Численні танці показали танцюристи Ансамблю „Іскра“, танцювальних шкіл „Іскра“, „Цвітка“ (хореограф Андрій Цибик) та „Надія“ (керівник Надія Лемєга). Вели програму Александра Завадівська і Андрій Вовк. Брати

(Закінчення на стор. 13)

Meest

**ВІДПРАВИТИ
ПОСИЛКУ З MEEEST
СТАЛО ЗРУЧНІШЕ
ТА ПРОСТІШЕ**

- Створи декларацію онлайн за кілька хвилин
- Оплати і видрукуй наклейку
- Віддай представнику Meest або FedEx

ДЕТАЛІ ТА РЕЄСТРАЦІЯ:

us.meest.com/portal

АБО

ВІДСКАНУЙ QR CODE:

1-800-288-9949
meest.com

NEW

Виступ Президента...

(Продовження зі стор. 2)

дають життя. Виявилось, що в статтях про рівність, як у рекламі, є зірочки й напис дрібним шрифтом: „Всі ми – люди, всі ми – в одному човні, але рятувальні шлюпки спочатку отримають пасажери 1-ої класи“.

Україна не чекала допомоги від інших. І допомагала іншим, не чекаючи подяки. Ми відправили в Італію своїх медиків, відправляли необхідні засоби. Україна допомагала всім, хто потребував цього, у той час, коли світ забув, що пандемія – не назавжди, і всі держави колись знову зберуться тут. Але як вони тепер будуть дивитись одна одній в очі? Україні не соромно.

Вона має право сказати: хочемо оживити ООН. Для початку треба оживити її Статут. Це не рекомендації, які можна виконувати за бажанням. Ви не знайдете там слів „Кожен сам за себе“. І тоді б світу не довелося би визнавати, що він провалив іспит на ковід, іспит на єдність. І ховати очі у 20-річчя Дурбанської декларації ООН про ліквідацію всіх форм расової дискримінації. Хто міг уявити, що колись знаряддям для дискримінації стануть саме ліки? У контексті постійних розмов про світову продовольчу кризу цікаво: невже колись ми так само будемо ділити між собою хліб та воду?!

Прокидаємось? Хочеться вірити. Бо COVID-19 не подолано остаточно. І глобальний плян вакцинації від нас нікуди не втік. Плюс – гарантії, що у світі не буде нових вірусів, такі ж „міцні“, як гарантії безпеки Будапештського меморандуму.

Пора прокидатись? Чесно – Україна не засинала. Це складно зробити під звуки вибухів, під звуки пострілів, які лунають на нашому окупованому Донбасі восьмий рік поспіль. У 2019 році з цієї трибуни я сказав: війна в Україні – це понад 13 тисяч загиблих. 30 тисяч поранених. Уявіть: півтора мільйона людей змушені покинути свої домівки. Щороку ці цифри звучать в ООН з однією лише поправкою – щороку ці цифри, на жаль, зростають. Я казав про це і у 2020 році. І кажу про це зараз, у 21-му. І це вже майже 15 тисяч загиблих людей. Ось вам ціна свободи, ось вам ціна незалежності.

Можливо, у Централ-парку або Медісон-сквер постріли чути не так гучно, як у Авдіївській „промці“ або на Світлодарській дузі. Ми хочемо оживити ООН? Може, для цього ООН має рухатись? Бути мобільною і швидкою? Може, нам час зустрічатися там, де можна реально почути й побачити ці глобальні проблеми? У світі – тисячі гарячих точок. Україна готова брати участь у засіданнях ООН поруч з будь-якою з них. Щоб оживити ООН, на мою думку, потрібна правда.

Коли б усі, хто має вплив, щиро підтримали миролюбні зусилля світової співдружності, сьогодні на афганській землі не вибухали б снаряди, автоматні черги не тероризували б мирне населення.

Це – слова першого представника незалежної України в ООН Леоніда Кравчука – першого Президента незалежної України, сказані 30 років тому, на 46-ій Генасамблеї ООН.

Щоб вони втратили актуальність, людству не вистачило 30 років.

Щоб розпочати операцію з поря-

тунку мирного населення в Кабулі, Україні вистачило одного дня.

Наші військові евакуювали майже 700 людей. Це – громадяни України, а також громадяни багатьох інших, різних держав, члени правозахисних організацій, це журналісти різних видань: Global Mail, The Wall Street Journal, USA Today, Stars and Stripes. Це були чоловіки, жінки, діти, люди похилого віку з різних держав, різних національностей, різних віросповідань.

Ось це, я вважаю, – відданість основним принципам ООН.

Участь 46 держав та міжнародних організацій у першому саміті Кримської платформи про деокупацію Криму – ось це відданість основним принципам ООН. І я дуже вдячний кожній з цих країн.

А те, що ООН проігнорувала майданчик для вирішення проблем міжнародного права та окупації, – це якісь нові, ніким не схвалені принципи. Якщо ми хочемо оживити ООН, згадаймо, що тут немає обраних, яких не можна ображати. ООН – це всі ми, це 193 країни.

І я запрошую всі ці країни приєднатися до спільної декларації учасників Кримської платформи, засудивши окупацію й показавши, що ви – проти силової зміни кордонів у світі.

Це не іронія й не тролінг, але цей формат завжди буде відкритим для РФ. І я готовий пояснити чому.

Бо у світі більше ніхто не почуватиметься в безпеці. Підкреслюю: ніхто не почуватиметься в безпеці. І не може заховатися за міжнародним правом, як за кам'яною стіною.

(Далі Президент Зеленський перейшов на російську – ред.)

Это может привести к обрушению всей архитектуры международных отношений. Тогда у нас действительно не останеться никаких правил, кроме права сильного. Это будет мир, в котором вместо коллективной работы будет главенствовать эгоизм, мир, в котором будет всё больше и больше диктата, и всё меньше равноправия, меньше реальной демократии и свободы.

Ведь что такое государственный суверенитет? Это прежде всего вопрос свободы, свободного выбора своей судьбы для каждого человека, для народа, для государства.

Все, що я сказав зараз російською, все це слова Президента РФ Володимира Путіна, сказані в Мюнхені у 2007-му та на Генасамблеї ООН у 2015 році. Хіба вони були неправдою?

На жаль, відповідь Москви ми знаємо. На початку вересня цього року в Криму був незаконно затриманий перший заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джемалов. РФ звинувачує цього політолога, видатного журналіста, телеведучого, викладача права та історії у спробі підірвати ділянку газопроводу. Ось вам ціна свободи, ось вам ціна боротьби за свої права, за права людини.

Я дуже розраховую на підтримку міжнародної спільноти у питанні його звільнення та звільнення близько 450 українців, яких незаконно утримують на тимчасово окупованих територіях України та в РФ.

Закликаю вас підтримати оновлені резолюції щодо ситуації з правами людини в окупованому Криму та мілітаризації нашого українського окупованого півострова, які будуть винесені на розгляд Генеральної

Асамблеї до кінця року.

Ми вдячні, що пункт про „Ситуацію на тимчасово окупованих територіях України“ було включено у порядок денний цієї Асамблеї. Хоча як, залишаючись окупованими, Крим і Донбас можуть зникнути з порядку денного?! Це очевидно не тільки нам. Я дякую всім державам, які цього рідко згадали Україну у своїх виступах тут. Це дуже важливо. І багатьом іншим, які не соромляться, що Україна – їхній друг і партнер. Які можуть називати речі своїми іменами: окупацію називати окупацією, а агресію називати агресією, не боячись, що хтось показово покине цю залу. Не треба цього робити, це майданчик діалогу. Щастя Україні це точно не принесе. Щастя Україні могло б принести, якби хтось показово покинув наші державні території, наші державні кордони.

У 1945 році в Криму відбулась Ялтинська конференція, де заклалися нові основи світового порядку й було вирішено провести першу Конференцію зі створення ООН. І Ялта, і Крим восьмий рік окуповані.

Як ми хочемо оживити ООН, якщо місце, де зароджувалась ідея ООН, окуповано постійним членом Ради Безпеки ООН? Пан Голова 76-ої Асамблеї говорив багато про зміну клімату та захист довкілля й природи на планеті. У цьому контексті Крим потребує уваги ООН ще більше. Із унікальної природи зробили військову базу. Замість фауни й флори там флот і солдати. А в душах кримчан протилежна для світу проблема – не глобальне потепління, а глобальне спустошення.

Слід визнати, світ не встигає розібрати все, що на нього звалилось. ООН порушує дуже важливі теми і не встигає їх вирішити, бо з'являються нові важливі теми. Щобазу ми ніби обираємо собі „глобальне лихо року“. Про яке через рік мало хто згадає, бо буде нове. Кожну Асамблею світ складає їх у великий рюкзак загрози, який тягне роками і який уже максимально заповнений. Якщо зазирнемо ще глибше – в ньому голод, бідність, грамотність, питна вода, чисте повітря, окупація. Щоб вирішити це, нам бракує часу. А головне – нам бракує сміливості. Бо ми діємо не як лідери, а як політики, які просто бояться, що колись людство запитає про все це. І лишають собі шлях відходу – а ми нічого вам і не обіцяли. Ми не обіцяли подолати голод. Ми сказали, що докладемо всіх зусиль для подолання. Ми не обіцяли, що здолаємо зміну клімату. Ми обіцяли активізувати нашу взаємодію для подолання зміни клімату. Якщо порохувати, на ці „ми рішуче налаштовані“, „ми підтвердили спільну зацікавленість у подоланні“, „ми домовились суттєво посилити співпрацю“ – скільки ми витратили часу, паперу, енергії? Хочемо оживити ООН? Говоримо один з одним просто, говоримо чітко, конкретно, а головне – чесно, відверто. Тоді ми перестанемо називати Генасамблею ООН „дебатами“. Це – не дебати. Бо дебати – це живий діалог. Це активний спір різних сторін. Це можливість поставити прями, відверті запитання. Наприклад, видача сотням тисяч українців на окупованій території України сотень тисяч паспортів іншої держави. Що це, як не доказ міжнародного злочину? Що це, як не доказ безкарності й неповаги до міжна-

(Закінчення на стор. 11)

THE UKRAINIAN MUSEUM – DIRECTOR

The Ukrainian Museum in New York is accepting applications for the full time Museum Director position, to guide the Museum through the next phase of its growth and development. The Director provides dynamic leadership and is responsible for policymaking, planning, organization, staffing and operations at the largest Ukrainian museum in the U.S. dedicated to acquiring, preserving, exhibiting, and interpreting articles of artistic or historic significance to the rich cultural heritage of Ukrainians. Reporting to the Board of Trustees, the Director oversees an annual budget of over \$1 million and a staff of full and part time employees. The successful candidate will be a strategic thinker capable of seeing the "big picture" and concentrating on long range goals while simultaneously ensuring the seamless day-to-day operation of the Museum.

Key responsibilities include:

- Establishes initiatives, exhibitions, and publications to fulfill the mission of the Museum and increase its local, national, and international prominence.
- Oversees and participates in fundraising and development activities.
- Directs the Museum's operations including marketing, education, finance, external communications and staffing.

Qualifications – the ideal candidate will have:

- Graduate Degree in Art History, Museum Studies or a related field;
- Knowledge and understanding of art and the art world, including Ukrainian art, geography, history and culture, both in the diaspora and Ukraine;
- Experience in a museum or nonprofit organization with a minimum five years at a supervisory or senior managerial level;
- Knowledge of standards and best practices for museums, non-profits or similar organizations;
- Demonstrated excellence in writing and public speaking;
- Fluency in English and Ukrainian.

Salary commensurate with experience. Benefits offered.

Application Instructions:

Please submit resume and cover letter including salary requirements to searchcommittee@ukrainianmuseum.org or mail to:

The Ukrainian Museum, Attn: Search Committee,
222 East 6th Street, New York, NY 10003

Resumes will be reviewed on a rolling basis. No phone calls please.

The Ukrainian Museum is an Equal Opportunity Employer.

Виступ Президента...

(Закінчення зі стор. 2, 10)

родного права? Більш того, РФ сама про це офіційно заявляє. І змушує наших громадян України брати участь у виборах до російського парламенту.

І якщо ООН на це дієво, потужно не відреагує...

Що це, як не доказ того, що оживляти ООН пізно?

Та я вірю, що ні. І ООН має підтримувати тих, хто хоче змінити світ на краще. Сьогодні Україна виступає з низкою ініціатив, платформ і самітів. Візьмемо лише одну – Кримську платформу. Вона має працювати під егідою ООН. Якщо в кожного народу буде такий дієвий майданчик, схвалений ООН, який буде вирішувати проблеми і працювати 24/7, – ось це значить оживити ООН. Бо це – оживити віру в ООН серед простих людей.

Пані та панове! Я розумію, критика ООН звучить часто. Але ми критикуємо себе. ООН – це не будівля, ООН – це лідери. І саме вони створювали ООН 76 років тому. Чи могли вони передбачити й прорахувати все? Впевнений, ні.

Чи могли вони уявити, що механізм права вето як символ, що „один може бути правим за всіх“, стане інструментом, коли один може шантажувати всіх. Ні.

Чи значить це, що все втрачено? Впевнений – ні.

Нам з вами, а отже ООН, просто треба знову повірити в себе.

ООН довго чує тільки критику. Звинувачення, що ООН нічого не може. І найстрашніше звинувачення, що „ООН стала Лігою Націй“.

І сьогодні ООН – як супергерой на пенсії, який забув, що він міг зробити. Він вважає себе тягарем, слабким, кволим, непотрібним дідом, життя якого пройшло марно. А може, ООН дещо згадає?

Як з 1981 року понад мільярд людей вперше у своєму житті отримали доступ до питної води?

Хто пояснив дикому світу, що в кожній людині є права? І що їх треба захищати. Хто дав перший документ, де вони детально описані?

Хто забезпечує їжею 90 мільйонів людей у 83 країнах?

Завдяки кому з планети зникла ганьба під назвою апартеїд?

Чий „блакитні шоломи“ підтримували й продовжують підтримувати мир у десятках країн? Хто створив ЮНЕСКО, що охороняє Ватикан, Версаль, Акрополь та загалом 1,154 унікальних об'єкти культурної спадщини світу? Хто створив ЮНІСЕФ, який у понад 190 країнах світу захищає дітей? Діти – це найважливіше, що у нас є.

А тому не може бути банальним або застарілим заклик об'єднатися заради них. Об'єднуйтеся заради дітей. Найважливіше, що у нас є.

Що скажете, ваші високоповажності, вельмишановні лідери держав та урядів? Покажімо, що ми рішуче налаштовані докласти всіх зусиль, щоб посилити нашу взаємодію?! Покажемо.

І просто зробимо. Навіть без резолюцій, декларацій, узгоджень позицій. А просто зробимо.

Як люди. Як нації. Як об'єднані нації! Які зробили свій вибір. Або їхні вчинки будуть наповнені змістом. Або ці крісла будуть порожніми. Ось вам ціна цього вибору!

Дякую!

Ухвалено закон...

(Закінчення зі стор. 1)

РНБО, Національного банку, Служби безпеки або Антимонопольного комітету України.

Апарат РНБО за 10 робочих днів до дня проведення засідання, на якому заплановано розгляд подання про визнання певної особи олігархом, направляє такій особі за місцем її реєстрації повідомлення про таке засідання, в якому викладаються ознаки стосовно такої особи. Повідомлення після його направлення публікується на офіційному вебсайті РНБО.

Особа, яка отримала таке повідомлення, або ознайомилась з ним на офіційному вебсайті РНБО, має право подати до Апарату РНБО в письмовій формі особисті пояснення та інші документи з цього приводу не пізніше, ніж за п'ять робочих днів до засідання, на якому заплановано розгляд відповідного подання. За клопо-

танням особи та на підставі відповідного рішення РНБО її особисті пояснення можуть бути заслухані на засіданні.

Неотримання особою повідомлення, неподання нею в письмовій формі особистих пояснень або інших документів, відмова у заслуховуванні її особистих пояснень на засіданні РНБО чи неявка її на таке засідання, у тому числі з поважних причин, не є підставою для відкладення або нерозгляду РНБО подання про визнання її олігархом.

Особам, включеним до Реєстру, забороняється здійснювати внески у вигляді власних грошових коштів, виконання робіт, надання товарів, послуг чи у вигляді грошових коштів, послуг пов'язаними особами та/або юридичними особами, кінцевим бенефіціярним власником яких є така особа, на підтримку партій, здійснювати внески до виборчих фондів кандидатів (крім власного виборчого

фонду), партій під час виборчого процесу відповідно до Виборчого кодексу; бути покупцем (бенефіціярним покупцем) у процесі приватизації об'єктів великої приватизації; фінансувати будь-яку політичну агітацію, або проведення демонстрацій з політичними вимогами.

Народні депутати запровадили визначення поняття представника особи включеної до Реєстру (представник олігарха) – це фізична особа, яка проводить зустрічі (розмови) з публічними службовцями від імені та/або в інтересах особи включеної до Реєстру. У випадку контакту публічного службовця з особою, включеною в Реєстр, або її представником, такий публічний службовець зобов'язаний подати декларацію про контакти.

Порушення обов'язку подання декларації про контакти є підставою для притягнення особи до відповідальності.

Укрінформ

Coverdell Education Savings Account (ESA)

A federal tax-advantaged educational savings program
the Coverdell ESA funds education expenses - not retirement.

- ✓ Allows for after-tax contributions of up to \$2000 per child annually.
- ✓ Interest on contributions grows tax-free.
- ✓ Account must be established before child turns 18. Deposits can be made until age 18.
- ✓ Withdrawals can be made until age 30 for qualified educational expenses.
- ✓ By age 30 unused funds can be transferred to a younger family member's Coverdell account.
- ✓ No annual maintenance fee.
- ✓ If used for qualified education expenses distribution can be tax-free.
- Income limits apply.

CURRENT RATE
3.25%*

* RATES SUBJECT TO CHANGE.
NOT AVAILABLE IN ALL STATES.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • 973-292-9800 • WWW.UNA.ORG

INSURING OUR COMMUNITY FOR OVER 125 YEARS!

Військові навчання...

(Закінчення зі стор. 1)

мо нову сторінку історії. Адже сьогодні ми розпочинаємо навчання заради майбутнього людства. Мир, щастя та злагода пануватимуть на планеті," – сказав командувач ЗСУ генерал-майор Ігор Палагнюк.

Ритуал відкриття навчань традиційно розпочався оглядом підрозділів країн-учасниць. З української сторони огляд провів бригадний генерал Владислав Клочков, з американської – полковник Майкл Генсон.

Урочисте відкриття навчань. (Фото: Вікторія Романчук)

Спільне десантування десантно-штурмових військ Збройних сил України, військовослужбовців США та інших підрозділів країн-партнерів. (Фото: Тарас Грень, АрміяІнформ)

Як наголосив В. Клочков, основною метою цих навчань є досягнення взаємосумісності між Україною та її партнерами, а також потреба обмінятися досвідом. У висліді можна буде виробити певну систему протидії реальним і ймовірним загрозам з боку Росії.

„Цьогорічні навчання є свідченням того, що Україна, США та інші міжнародні партнери продовжують посилювати свою співпрацю, – зазначив український генерал. – Наші дії мають виключно оборонний характер. Адже впродовж останніх восьми років ми стали свідками інтервенції та окупації частини території України. Російська Федерація, порушуючи міжнародне право і порядок, створила на Донбасі терористичний анклав, який підтримується зброєю, технікою та особовим складом. Тому ми маємо бути готовими до загрозливих викликів нашого часу і маємо діяти спільно, злагоджено й ефективно“.

Перша й основна мета цьогорічних навчань – це сумісні дії, загальне управління, керівництво і контроль за виконанням поставлених завдань. А друга – це оцінка підрозділів за стандартами НАТО. Була здійснена передислокація повітряним шляхом деяких підрозділів у центр, де проводяться навчання. Також передбачена спільна висадка українських і американських десантників. Стрибки здійснюватимуть з літака С-130 військово-транспортної авіації США.

Цьогоріч актуальним є питання проведення сумісної бойової роботи в урбанізованій місцевості. Враховуючи присутність міжнародних партнерів, йдеться не лише про оборонні дії, а й наступальні операції. Розгорнуті органи управління, одним з яких є підрозділ, створений на базі українсько-польсько-литовської бригади. Залучені й інші складові оборони України: СБУ, Національна гвардія, Державна прикордонна служба. Заплановано застосування багатонаціональної ескадрильї, яка дислокується на території України.

Співкерівник навчань з американської сторони полковник М. Генсон також виступив перед учасниками навчань і журналістами. Він є радником при Генеральному штабі і представником багатонаціонального координаційного комітету в Україні. Впродовж останніх двох років керував навчаннями з боку США.

До команди оцінювачів входять українські військові фахівці та офіцери з Австрії, Німеччини, Швеції, Грузії, Боснії й Герцеговини, які є професіоналами з великим практичним досвідом.

Вікторія Романчук – відповідальний секретар журналу „Універсум“, член Всесвітньої асоціації періодичної преси – Organisation Mondiale de la Presse Periodique en Bruxelles.

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION SEEKS APPLICANTS FOR EXECUTIVE POSITIONS

At the next quadrennial convention in May 2022 the Ukrainian National Association will elect a President/CEO and Board of Directors among others and subsequently appointments will be made to the positions of Secretary/COO and Treasurer/CFO.

Applicants should possess proven governance and executive leadership skills and experience. Desired qualities and talents include executive leadership, experience in business management and an ability to think across all disciplines relevant to the UNA. Individuals appointed to the positions of Secretary/COO and Treasurer/CFO will be members of the Board of Directors.

All applicants must be UNA members in good standing. A full position profile and instructions for applying are on-line at <https://unainc.org/una/leadership-position-openings/>.

The completed forms and a copy of the applicant's detailed Resume must be sent via certified mail on or before October 31, 2021 to:

Ukrainian National Association, Inc.
Attn: Mr. Stefan Kaczaraj, President
2200 Route 10
PO Box 280
Parsippany, NJ 07054

Працівники Федеральної кредитової спілки „Самопоміч“ прийшли з подарунком. Численні танці виконали танцюристи школи „Іскра“.

У Випані відбувся...

(Закінчення зі стор. 9)

Ковбаснюки завершили першу концертну програму пісню Тараса Петриненка „Україна“. Увесь час – перед, після і поміж двома концертами – грав на акордеоні Володимир Сизоненко.

Директорка центру д-р Роксолана Лещук подякувала численним спонсорам, зокрема голові фестивального комітету Михайлові Галібею, Ірині Гавриш з її помічниками на кухні та численним добровольцям. Працівники Федеральної кредитової спілки „Самопоміч“, заснованої в Чикаго 70

Ведучі програми Александра Завадівська і Андрій Вовк. (Фото: Лев Хмельковський)

років тому, і Фондації „Самопоміч“ на чолі з президентом, виконавчим директором Віталієм Кутним вручили Р. Лещук чек на 20 тис. дол. для дальшого розвитку української культури в США. Кредитівка, Український народний союз, „Чорноморська січ“ провели лотерії.

На площі були представлені численні громадські організації, а СУА влаштував кав'ярню. Про Український народний союз інформували гостей Люба Демітрі, Михайло і Ненсі Богдани. Катерина Братко знайомила з гончарством, Ед Вайт частував сотовим медом, Тамара і Леся Ганенки пропонували український живопис.

Коронавірус...

(Закінчення зі стор. 2)

жать до групи високого ризику тяжкого перебігу хвороби. Європейська комісія підписала контракт на постачання цих препаратів і рамкову угоду про спільні закупівлі з фармацевтичною компанією „Eli Lilly“. 21 вересня в Україну було доставлено ліки прямої дії на коронавірус.

* * *

Міністер охорони здоров'я Віктор Ляшко прогнозує, що навесні карантинних обмежень в Україні може не бути, якщо більшість українців вакцинуються від коронавірусної інфекції до нового року. Про це він сказав під час V міжнародного форуму „Креативна Україна 2021“.

* * *

Вчені Національної академії наук України (НАНУ) прогнозують на початку жовтня понад 10 тис. нових випадків COVID-19 щодня. Про це йдеться в Прогнозі розвитку епідемії COVID-19 в Україні на 29 вересня-12 жовтня, оприлюдненому на сайті НАНУ. „Поточна хвиля в Україні, на жаль, і далі наростатиме. Згідно з прогнозними обчисленнями (в яких закладено поточну тенденцію до збільшення кількості нових виявлень), середня кількість нових випадків дорівнюватиме 8,326 щодня протягом тижня 29 вересня-5 жовтня та 11,599 протягом тижня 6-12 жовтня“, – йдеться у прогнозі. У НАНУ зазначили, що наразі кількість нових хворих, госпіталізацій, зайнятих ліжок із киснем та летальних випадків удвічі перевищує минулорічні показники за аналогічний період.

* * *

У Польщі за минулу добу зафіксовано 1,234 випадки інфікування коронавірусом, що є найвищим показником від кінця травня. Це свідчить про перехід бар'єру четвертої хвилі пандемії COVID-19. За минулу добу в Польщі зафіксовано також 22 летальні випадки. У Польщі повністю вакциновано понад 19,3 млн осіб, що становить половину населення країни.

Укрінформ

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION SEEKS CANDIDATES FOR ITS NEW CORPORATE GOVERNANCE STRUCTURE

At the next quadrennial convention in May 2022 the Ukrainian National Association will elect the following:

- President/CEO**
- Board of Directors**
- Audit Committee**
- Fraternal Advisory Board**

Candidates should possess proven governance and executive leadership skills and experience. Desired qualities and talents include executive leadership, experience in business management and an ability to think across all disciplines relevant to the UNA.

All candidates must be UNA members in good standing. A full position profile and instructions for applying are on-line at <https://unainc.org/una/leadership-position-openings/>.

The completed forms and a copy of the nominee's detailed Resume and a short statement as to why the nominee would be an excellent candidate must be sent via certified mail on or before October 31, 2021 to:

Ukrainian National Association, Inc.
Attn: Mr. Stefan Kaczaraj, President
2200 Route 10
PO Box 280
Parsippany, NJ 07054

Дослідження...

(Закінчення зі стор. 3)

нашої оцінки втрат від Голодомору у 3,9 мільйонів, але не дають визначення того, що вони мають на увазі під втратами. Адже, щоб щось порохувати, необхідно чітко визначити, що ми рахуємо. Дефініція втрат від Голодомору має визначати, яку смертність, за який період, для якого населення і території ми рахуємо, і як саме.

Натомість, автори статті, обговорюючи втрати внаслідок Голодомору, використовують як синоніми до „втрат від голоду“ терміни з дуже різними значеннями, а саме: „страчені голодом“, „жертви“, „дефіцит населення“ та „демографічні наслідки“. Вони ведуть дискусію про втрати від Голодомору в 1932-1933 роках, але наводять приклади оцінок втрат, які включають смерті у періоді аж до 1937 року. В іншому місці автори статті ставлять питання, чи наша оцінка втрат у 3,9 млн. осіб стосується лише українців, але при цьому незрозуміло, чи вони мають на увазі лише українців в Україні чи усе населення України. Автори статті також зазначають, що на конференції про Голодомор в Києві в жовтні 2016 року „...історики звернули увагу й на те, що під час розрахунків демографи не враховували українців, які були знищені голодом, репресіями, розстрілами за межами УСРР“, тобто тут вже йдеться про втрати не лише в межах УСРР, а й за її межами, і про втрати не лише від голоду, а й від репресій та розстрілів. Така мішанина унеможливує ведення змістовної дискусії про кількість втрат від Голодомору.

Хоча із назви статті можна було б очікувати обговорення „правових аспектів визнання Голодомору геноцидом українців“, ця тема по суті відсутня у статті в „Свободі“. Ще більш інтригуючим є останнє речення статті: „Також звертаємося до істориків, правників, демографів та дослідників: настав час припинити використання радянської термінології та штампів, якими комуністичний тоталітарний режим таврував українців, а також розпочати створювати українську історичну школу, захищаючи національні інтереси українського народу та Української держави“.

Виникає питання, про яку саме „радянську термінологію та штампи“ йдеться, і яким чином це використовувалось комуністичним режимом, щоб таврувати українців? Відповіді на ці запитання можна знайти у двох розділах, яких немає у статті в „Свободі“: „Не підмінити терміни“ та „Не дають спокою „лаври“ Януковича й Табачника“.

Логіка шановних юристів відносно оцінки втрат унаслідок Голодомору в Україні, представлена в першому із вищезгаданих розділів („Не підмінити терміни“), заслуговує на увагу.

По-перше, „під час розслідування кримінальної справи № 475 слідчий зробив помилку, доручивши проведення експертизи щодо встановлення чисельності жертв геноциду Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, тобто установі, яка взагалі не займається історико-правовими дослідженнями та судовими експертизами“.

По-друге, „Демографічні методики ... не застосовуються при підрахунку жертв злочину геноциду...“.

По-третє, „використання під час проведення судової науково-демографічної експертизи для встановлення чисельності жертв геноциду демографічних розрахунків „надсмертності“ ... є неприпустимим“.

По-четверте, „отже, спроба експерта застосувати до встановлення чисельності знищених українців під час геноциду 1932-1933 рр. термін „надсмертність“ не відповідає стандартам наукової номенклатури та не може бути використаний для надання кримінально-правової оцінки злочину“.

По-п'яте, „науковці, які застосовують медичний термін „надсмертність“ для визначення чисельності жертв особливо тяжкого злочину геноциду українців, не лише вчиняють смислово підміну, а й руйнують пам'ять про жертв Голодомору та фактично стоять на позиціях сучасної московщини...“.

А у наступному розділі („Не дають спокою „лаври“ Януковича й Табачника“) оригінальної статті, зазначається, що „...така наукова діяльність вищевказаних істориків та демографів (котрі обчислюють число втрат Голодомору на базі поняття „надсмертності“) – це пряме порушення Закону України „Про Голодомор-геноцид українського народу““.

Служба безпеки України ... повинна реагувати на таку „наукову“ діяльність, яка підриває основи державності“.

Усі вищезазначені тези М. Герасименка і В. Скавроніка свідчать про те, що насправді основою метою та змістом їхньої статті є не визнання Голодомору геноцидом, а ухвалення „правильної“ цифри у 10-12 мільйонів втрат населення від Голодомору. Стратегія шановних юристів полягає в тому, щоб „криміналізувати“ кількість втрат, яка їм не підходить, і діяльність тих, хто не погоджується з призначеною „правильною“ цифрою. А наступним кроком вочевидь мабуть буде спроба інтегрувати „правильне“ число втрат у концепцію Голодомору-геноциду та відповідне законодавство. Тоді будуть легальні підстави звинуватити науковців у порушенні Закону за використання терміну „надсмертність“ унаслідок Голодомору і „неправильну“ цифру втрат.

Однак, тут є проблеми. Юридично дефініція геноциду не вимагає мінімальної кількості втрат. Наприклад, офіційне число втрат унаслідок геноциду у Сребрениці (Боснія і Герцеговина) становить 8,372 осіб. То ж для визнання Голодомору геноцидом не важливо, втрати є чотири, сім чи 12 мільйонів.

Теза шановних юристів про неприпустимість використання поняття „надсмертність“ для обчислення втрат унаслідок геноциду є безпідставною. Надсмертність не є виключно медичним терміном. Це загальноприйнятий у науковому світі підхід до обчислення втрат унаслідок різних катастроф, і немає жодного обмеження щодо його використання для оцінки втрат населення внаслідок геноцидів. Зокрема, поняття надсмертності було використано при обчисленні втрат унаслідок геноцидів та голодів в Руанді, Камбоджі, Ірландії та інших країнах. У цьому контексті абсурдним є твердження авторів статті про те, що термін надсмертність „запровадили у науковий обіг російські вчені (з метою приховування злочинів тоталітарного режиму) та український демограф Наталія Левчук“.

Ще одна ключова теза статті – про неможливість використання демографічних методик, якими користується клясична демографія, „для підрахунку жертв злочину геноциду, воєн, епідемій, соціальних та природних катаклізмів“. Іншими словами, демографи та демографічні підходи не мають жодного відношення до проведення судової науково-демо-

графічної експертизи для встановлення чисельності жертв геноциду. А хто ж тоді має? Оскільки автори статті репрезентують себе як знавців демографії, то процитуємо два приклади їхньої демографічної „експертизи“.

Перший приклад: „Демографічні розрахунки опираються винятково на сталі демографічні фактори, тобто, коли незмінними є всі внутрішні демографічні процеси та кількісні показники відтворення населення (коефіцієнт народжуваності, смертності, зміни населення), також сталими залишаються закономірності їх зміни“. Такий опис демографічних розрахунків може збентежити не тільки демографів. Якщо народжуваність і смертність є винятково сталими факторами, а їхні показники – незмінними, то як то сталося, що жінки зараз народжують в середньому одну або дві дитини, а колись – п'ять і більше? Або, колись люди жили пересічно 40 років, а тепер близько 70?

Другий приклад: „Згідно з визначенням фахівців Інституту демографії ... цей термін (надсмертність) позначає „різницю між загальним числом смертей під час голоду і їх очікувану кількість, яка могла бути за умови відсутності голоду. Тобто втрати через надсмертність враховують не всю кількість померлих у 1932-1934 рр., а її надлишок унаслідок голоду...“. Як вже зазначалось вище, автори статті не погоджуються із цим підходом. Натомість вони рахують усіх, хто помер в Україні у 1932-1933 роках, як тих, хто помер унаслідок Голодомору. Таке обчислення суперечить загальноприйнятим у науковому світі підходам до оцінки демографічних втрат унаслідок голоду чи інших соціальних катастроф. Адже по суті це означає, що, якби не було голоду, то в Україні впродовж двох років, 1932-1933, не померло б жодної людини.

До тепер, полеміка про Голодомор була зосереджена на числі втрат, а тут шановні юристи перейшли на новий рівень. Напад на осіб, котрі нібито не визнають Голодомор геноцидом, переходить на тих, хто не визнає їх числа втрат унаслідок Голодомору. Вони їх називають зрадниками та вимагають їх кримінального покарання. Така позиція заперечує свободу думки, визнану цілим цивілізованим світом, та виправдовує цензуру наукової праці.

В 1937 році Й. Сталін репресував демографів (окремих було розстріляно, багатьох відправлено на заслання), причиною також були демографічні показники. Невдоволення вождя викликало те, що оцінка чисельності населення, отримана за результатами перепису населення, значно розходилася з офіційними цифрами та фактично підтвердила голод в Україні.

Повертаємось у 1937 рік?

Наталія Левчук, Олег Воловина, Олександр Гладун, Омелян Рудницький, Павло Шевчук

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unainc.org

МИХАЙЛО КОЗЮПА
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
MICHAEL KOZIUPA
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
973-723-4387
mkoziupa@outlook.com

DNIPRO LLC.
Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ 645 W 1st Ave. Tel.: 908-241-2190 888-336-4776	CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave. Tel.: 973-916-1543	PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: 215-969-4986 215-728-6040
--	--	---

**LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.**
In the East Village since 1983
Serious personal injury, real estate for personal and business use, representation of small and mid-size businesses, divorce, wills and probate (New York matters only).
(By Appointment Only)
140 Second Avenue
New York, NY 10003
212-477-3002
zbnmasnyj@verizon.net
If 212-477-3002 landline busy, please call 201-247-2413

ARKA
Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

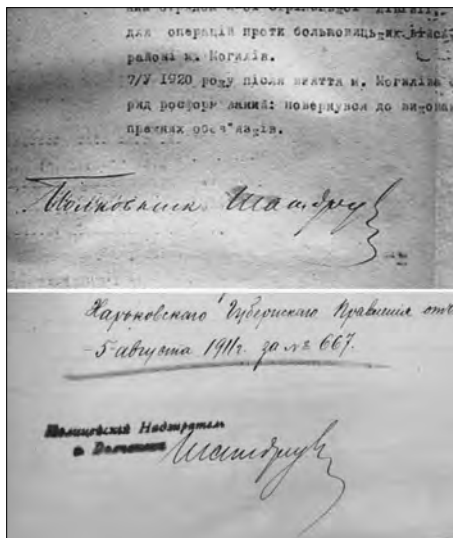
Харківське минуле...

(Закінчення зі стор. 6)

П. Шандруком. 12 липня 1913 року П. Шандрука та М. Сичова було звільнено з поліції за побутові скарги та перевищення службових повноважень, а їхні справи передано до суду.

Службової анкети П. Шандрука за часів роботи у Вовчанську чи Харкові не збереглося, як і підтвердження того, що саме цей поліцейський народився у Волинській губернії в 1889 році. В одній зі справ можемо знайти рапорт поліцейського наглядача Вовчанська з особистим підписом, і якщо порівняти його з автографом полковника Шандрука на анкеті УНР за 1920 рік, то вийде певна ідентичність.

Мерефа, Харківська область

Підписи полковника Армії УНР (вгорі – 1920-ий рік) та поліцейського наглядача міста Вовчанська (1911-ий рік) Павла Шандрука.

Створено...

(Закінчення зі стор. 7)

Everywhere. Пріоритетними країнами старту проєкту UA View є Австрія, Велика Британія, Італія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Польща, США, Угорщина, Франція та Чехія. Сайт розроблений англійською та українською мовами.

Команда проєкту: Ілля Заболот-

ний, Юлія Гнат, Оля Балашова, Лідія Аполлонова, Валентина Клименко, Максим Пастушенко.

Автори: Валентина Клименко, Лідія Аполлонова, Марія Халізева, Наталя Терамає, Наталя Шостак, Ірина Тофан, Роксолана Макар, Євгенія Нестерович, Оля Балашова, Максим Пастушенко.

Розробка сайту: студія Perevorot. Комунікаційний партнер запуску проєкту: PR-агентство „КРАСНІ“.

Провід
Карпатського Лещетарського Клубу

ділиться сумною вісткою,
що 29 серпня 2021 року
на 78-му році життя відійшов у вічність

св. п.

Юрій Володимир Попель

довголітній голова КЛК,
провідник тенісових турнірів на Союзівці.

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким.

Вічная пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з рідними, друзями, приятелями і знайомими, що 6 вересня 2021 року, після довгого життя, відійшла у вічність з Божої волі наша найдорожча Жінка, Мама, Теща, Баба, Сестра, Тета, Стриянка і Хресна

св. п.

Лідія Черник

Лідія Черник народилася 27 липня 1929 року в Бродах. Після Другої світової війни разом з овдовілою матір'ю, тетою, старшою сестрою та її чоловіком і з старшим братом оселилася в Нью-Йорку, знайшла роботу в роздрібних магазинах і швачкою в Нью-Йорку і почала нове життя. Незабаром вона познайомилася і одружилася з Ярославом Черником у 1953 році. Наступні 62 роки вони проживали у Квінсі, Нью-Йорк.

Лідія Черник була статутною членкою 83-го Відділу Союз Українок Америки (СУА) в 1964 року та займала багато посад. Вона була обрана до Національної ради СУА у 1981. На дуже відповідальній посаді голови Соціальної допомоги СУА, коли Україна стала незалежною у 1991 році, очолювала ініціативи підтримки дітей-сиріт в Україні, надаючи необхідні речі, а також стипендії для освіти.

Ліда також була статутною членкою Пластового куреня „Верховинки“, працювала в канцелярії у КПС Пласту і пішла на пенсію після 20 років відданої служби. Вона була давньою парафіянкою св. Покрови Божої матері в Озон Парку, Н. Й.

Похоронна відправа відбулася 10 вересня 2021 року в церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н.Й. Заупокійну Службу Божу у церкві відправили о. Василій Тивадар та о. Тарас Шапарин. Щира подяка Богданові Балабанові за чудові відспіви під час Служби. Отець парох Василій Тивадар відправив панахиду на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку Нью-Джерзі.

Горем прибиті в глибокому смутку залишилися:

сини	- Борис та його син Марко
	- Ігор Андрій з дружиною Наталією та діти Юліанна, Катерина й Івасик
сестрінок	- д-р Ігор Савчук з дружиною Александрою та родиною
братова	- Ренате Мручкевич з родиною
шваґер	- Зенон з дружиною Славою та родиною
син шваґра	- Ігор Черник з дружиною Лярісою
кузини	- Любомир Гриник з дружиною Славою та родиною в Канаді

Особлива подяка о. парохів Василієві Тивадарові й о. парохів Тарасові Шапарині за духовну підтримку під час довгих років, постійні відвідини та молитви. Спасибі Вам за щирі прощальні слова.

Родина дякує всім присутнім за участь у відправах у похоронному заведенні, у церкві, на цвинтарі та на тризні. Дякуємо за особисті і поштові співчуття, пожертви на Служби Божі, чудові квіти та датки. Насамкінець, родина Черник дякує Анні Кравчук, довголітній товаришці Ліди і членкині СУА, за прощання від членок СУА на тризні.

Пожертви в пам'ять св.п. Лідії Черник можна складати на:

UNWLA Social Welfare Orphans Fund
203 Second Avenue
New York, NY 10003-5706

MONUMENTS
Oblast Memorials Co.
PO Box 746, Chester, NY 10918
Tel : 845-469-4247
Custom Designed Quality Monuments
Serving NY/NJ/CT Cemeteries
e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com
web site: www.oblastmemorials.com
BILIBGUAL HOME APPOINTMENTS

LYTWIN & LYTWIN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212
AIR CONDITIONED ROOMS
Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,**
NEW YORK і околицях
ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**
Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

KULINSKI MEMORIALS
809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835
Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027
KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

VARSHAVSKY MONUMENTS
1152 Route 10 West, Suite N, Randolph, NJ 07869
862-219-5344
E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ ♦ **МАВЗОЛЕЇ**
Великий вибір граніту • Індивідуальний дизайн
Гравірування на граніті • Керамічні фотографії на пам'ятники
Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

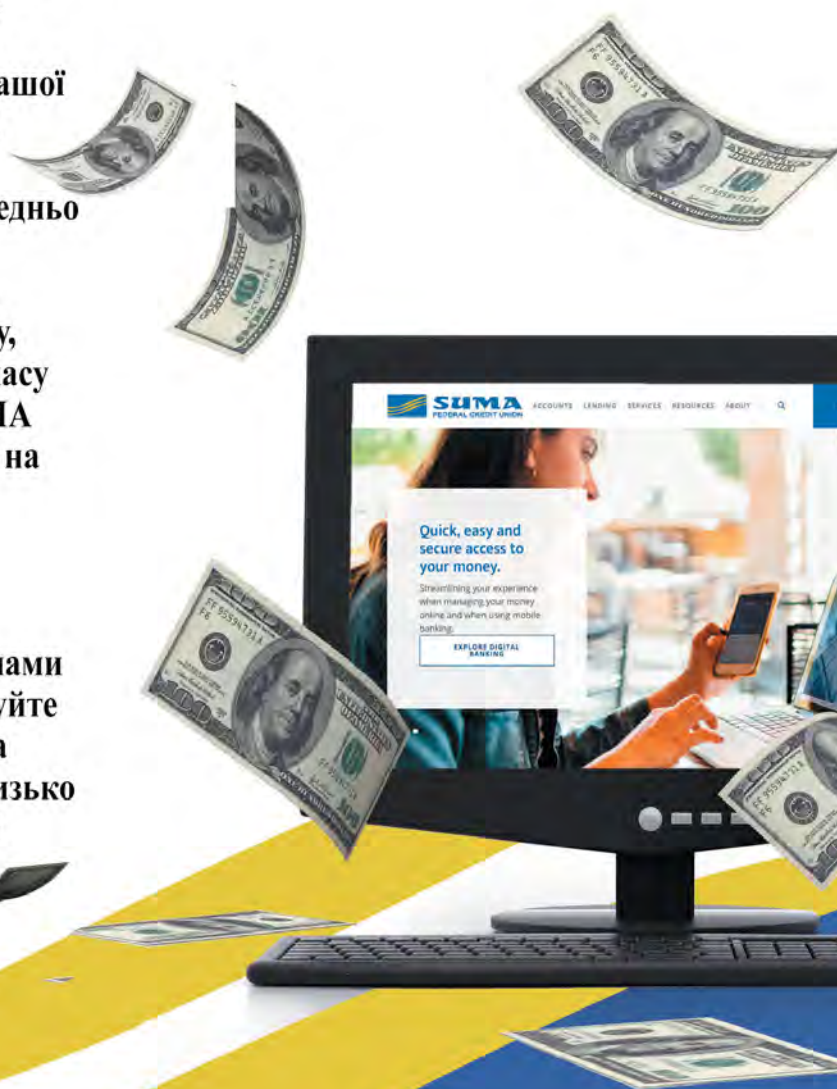
ВЕЛИКА ЕКОНОМІЯ ПІДТРИМКА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДОСТУП ДО SUMA FCU СКРІЗЬ

Історично SUMA FCU забезпечує найвищі ставки на заощадження та найнижчі відсотки - на позички. Ми скасували додаткові збори (на відміну від великих банків*) для того, щоб допомогти Вам на Вашому фінансовому шляху. Пам'ятайте: будучи членом нашої кредитної спілки, ви також є одним з її власників!

Крім того, будучи членом SUMA FCU, ви безпосередньо підтримуєте наші місцеві церкви, громадські й молодіжні організації, ЗМІ та культурні установи, дозволяючи їм продовжувати свою важливу роботу, навчаючи та підтримуючи наші сім'ї та друзів. З часу нашого заснування наше членство дозволило SUMA FCU пожертвувати понад п'ять мільйонів доларів на підтримку місцевих громадських організацій та установ.

Відвідайте наші місцеві філії або безпечно скористайтеся мобільними банківськими програмами вдома, в дорозі чи в будь-якій точці світу. Переказуйте гроші, здійснюйте платежі або депозити швидко та надійно! Тисячі безкомісійних банкоматів, наші низько відсоткові та високо винагородні кредитні/дебетні картки та електронні «гаманці», дозволяють Вам отримати безперервний доступ до готівки.

Ми також активно захищаємо вашу конфіденційність і гарантуємо недоторканність Вашої особистої інформації для сторонніх осіб чи організацій.

**У ВАС ВИНИКЛИ ЗАПИТАННЯ?
МИ ЗАВЖДИ ГОТОВІ ДО ВАШОГО ДЗВІНКА,
ЕЛЕКТРОННОГО ЛИСТА АБО СМС,
АБИ ДАТИ ВАМ ЧІТКУ Й ВИЧЕРПНУ ВІДПОВІДЬ!**

ВІДДІЛИ КРЕДИТНОЇ СПІЛКИ СУМА

Main Office
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Spring Valley Branch
Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch
Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch
Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

SUMAFCU NMLS# 527694

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org